AKTUALNO VPRAŠANJE

DOMOVI

Gre za delavske domove. Ta misel je bila izražena pred kratkim na razširjenem plenumu SZDL Kranj. Jesenice, Kranj, Tržič pa tudi druga industrijska središča na Gorenjskem vse bolj potrebujejo družabnih prostorov. Predvsem delavskih domov.

Vendar, kot je bilo rečeno na plenumu, ne bi nikakor smeli v novo skrajnost in pod parolo delavskih domov začeti obširne akcije za zidavo glomaznih gradov. Tudi oblika nekdanjih domov s poudarkom na gledališče, z velikimi odri itd. ne ustrezajo današnjim potrebam. Potreba današnjega delavca se bolj kaže za prosto družabno življenje. Zato naj bi bili taki domovi s primernimi dvoranami za plesne oziroma družabne prireditve, s sobami za seje in sestanke itd.

Končno tudi niso ti prostori tako nujni, da bi jih kazalo postavljati v ospredje pred stanovanjsko gradnjo. Toda v perspektivi nadaljnjega razvoja naših delavskih središč, v perspektivi nadaljnjega razvoja naše družbene ureditve, razvoja življenjske in kulturne ravni našega delovnega človeka pa je take delavske domove, prilagojene krajevnim razmeram, že danes nujno predvidevati v splošni komunalni ureditvi naših industrijskih središč.

K. M.

AKTUALNO VPRAŠANJE

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII., ŠT. 21 — CENA DIN 10.— KRANJ, 16. MARCA 1959

Čas obveznega spomladanskega škropljenja sadnega drevja je v nekaterih kmetijskih zadrugah na Gorenjskem že za nami. Tam, kjer tega še niso storili, bodo morali zdaj pohiteti . . .

S seje Občinskega ljudskega odbora Kranj

Glas proizvajalcev se uveljavlja

Sklepanje o sprejetju družbenega plana odloženo - Samostojno stališče zbora proizvajalcev o dopolnilnem proračunskem prispevku, ki naj ga plačujejo tudi javni uslužbenci

Na četrtkovih ločenih sejah Občinskega ljudskega odbora Kranj je bila glavna točka dnevnega reda sklepanje o sprejemu družbenega plana in proračuna kranjske občine za leto 1959.

Najprej so odborniki pregledali in sprejeli nekatere popravke in dopolnitve k predlogu družbenega plana in pripombe zborov volivcev od katerih velja omeniti, da so volivci v Projektu, Planiki in Iskri postavljali vprašanja, če je umestna predvidena novogradnja na Krvavcu in ali ne bi bilo pametneje, naj bi ta investicijska sredstva porabili raje za gradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda oziroma ali ne bi bilo najprej potrebno dograditi planinski dom na Šmarjetni gori. Na Rupi so predlagali, naj se ponovno pregleda, če je odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami pravilen. Ta se namreč še pretežno nagiba v korist negospodarskih, čeprav bodo v kranjski občini v letošnjem letu vložili znatna sredstva za družbeni standard, posebno za stanovanja.

OB 18. POGLAVJU

Za tem so odborniki obeh zborov prešli na glasovanje o družbenem planu. Glasovali so po poglavjih. Na zboru proizvajalcev sprva ni bilo nobenih pripomb več, zataknilo pa se je pri 18. poglavju, ki govori o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka kot ekonomskem ukrepu za izvršitev družbenega plana. Najprej je odbornik iz Iskre predlagal, naj se 10 % dopolnilni proračunski prispevek sploh ne predpiše, se pravi, naj bi to poglavje izpustili iz družbenega plana. Tu pa so nastopile težave. Prvič, ljudski odbor je odlok o 10 % dopolnilnem proračunskem prispevku sprejel že lani decembra in bi ta veljal, kljub temu, če bi ga v planu izpustili. Drugič, občina je bila prisiljena dopolnilni proračunski prispevek predpisati že zato, ker so bila ta sredstva zajeta že v okrajnem družbenem planu, ko ta predpisuje višino proračunov posameznih občin. Če ga torej ne bi predpisali, s čem bi potem pokrili 48 milijonov dinarjev primanjkljaja v njihovem proračunu? Za tem je bilo v razpravi slišati ugovore, zakaj povsod 10 odstotkov? Dopolnilni proračunski prispevek se je dejansko izmaličil. Še zdaleka ni regulator plač v industrijskih podjetjih, zaradi česar je bil uveden, pač pa je dobil karakter krajevnega samoprispevka. In še nekaj je napačno! Dopolnilnega proračunskega prispevka in sploh vseh izrednih prispevkov ne bi smeli vnesti v proračun, ampak bi jih morali uporabljati namensko za določene objekte družbenega standarda. Seveda bi morali s tem računati že republiški in okrajni družbeni plani, ker potem občina tudi ne bi bila postavljena pred gotovo dejstvo, da dopolnilni proračunski prispevek pač zaradi določene višine proračuna mora predpisati. S tem pa bi naleteli na boljši odziv tudi pri neposrednih proizvajalcih, ker bi le-ti točno vedeli, zakaj se bo porabil denar, ki ga dajo od svojih netto plač.

VSI ALI NIHČE

Ker torej dopolnilni proračunski prispevek dejansko ni več regulator plač med posameznimi industrijskim podjetji, ampak je postal nekako sestavni del rednega proračunskega prispevka, zakaj ga potem ne bi plačevali vsi zaposleni, tudi uslužbenci državnih uprav, ustanov, kmetijske organizacije, privatni delodajalci in enote direkcij jugoslovanske železnice? Zbor proizvajalcev je ostro zavzel to stališče in tudi izglasoval v tem smislu spremenjeno poglavje družbenega plana o dopolnilnem proračunskem prispevku, medtem ko ga je občinski zbor sprejel v prvotni formulaciji, da se namreč dopolnilni proračunski prispevek predpiše vsem gospodarskim organizacijam, finančno samostojnim zavodom in zasebnim obrtnikom, razen kmetijskih organizacij in enot direkcije jugoslovanskih železnic. Zaradi vskladitve mnenj so takoj sklicali skupno sejo obeh zborov, kjer so eni kot drugi trdno vztrajali pri svojem. **Poglavja o dopolnilnem proračunskem prispevku kot tudi celotnega družbenega plana zato sploh niso dali na glasovanje, ampak so izvolili posebno komisijo, ki bo vskladila stališči obeh zborov. Zaključke komisije bodo ponovno pretresali na občinski seji dne 26. marca in takrat tudi glasovali o družbenem planu.**

GRE BOLJ ZA PRINCIP KOT ZA DENAR

Kaj bi rekli k tej zadnji seji ObLO Kranj, predvsem k seji zbora proizvajalcev, kako bi jo ocenili? **Menimo, da ni dvoma o tem, da je sila živahna in konkretna razprava odbornikov zbora proizvajalcev o trenutno najbolj aktualnih vprašanjih, njihova jasna stališča in odločna zaščita neposrednih proizvajalcev, da je vse to samo pozitivno. Kaže, da so se zbori proizvajalcev v industrijsko močno razvitih občinah začeli uveljavljati in se zavedati svoje funkcije in svojih nalog. Ne gre tu za nekaj izrednega ali nenavadnega, kot nekateri to napačno pojmujejo, pač pa morda za prehod v novo obdobje v razvoju delavskega samoupravljanja, ko zbori proizvajalcev dejansko postajajo tisti upravni organ, ki odloča o vseh važnejših vprašanjih.** To pa je precejšen korak naprej v razvoju ljudske oblasti.

V tem kranjskem primeru ne gre torej toliko za denar, za 48 milijonov oziroma za to, ali naj dopolnilni proračunski prispevek plačujejo tudi javni uslužbenci ali ne, **gre za princip, gre za to, da je zbor prozvajalcev kranjske občine prvič zavzel samostojno stališče o nekem pomembnem vprašanju.** In prav zato moramo zadnjo sejo Občinskega ljudskega odbora Kranj smatrati kot pozitivno.

A. T.

Škofja Loka, 15. marca.

Včeraj je bilo na Trati pri Škofji Loki v dvorani Gorenjske predilnice tradicionalno nagradno žrebanje naročnikov »Glasu Gorenjske«. V nabito polni dvorani je mala Mojca (na sliki) »odločala«, kdo bodo srečni dobitniki letošnjega žrebanja. Razen tega so Lipe Revše, Oča s Krana, Frenk in Grega z Jesenic, mlada violinistka Majdka Fajonova in Mihec Pogačnik ter Milan Mihelič in veseli loški sekstet v dvournem sporedu prijetno zabavali nad 700 poslušalcev včerajšnje prireditve. — O izidu nagradnega žrebanja berite rezultate na zadnji strani.

O družbenem planu in proračunu bodo razpravljali volivci

900 milijonov za investicije

Občinski ljudski odbor Škofja Loka je v torek na skupni seji obeh zborov prvikrat razpravljal o predlogu družbenega načrta in proračuna za leto 1959. V prihodnjih desetih dneh bodo o njem razpravljali zbori volivcev.

Načrt ugotavlja, da narašča družbeni brutto proizvod za 2,3 % hitreje kot predvideva perspektivni načrt. Prav tako narašča narodni dohodek za 4,1% hitreje. Za leto 1959 pa se predvideva nadaljnji porast narodnega dohodka za 7,5%. V tem primeru se bo narodni dohodek na prebivalca, upoštevajoč naravni prirastek prebivalstva, povečal od 145.209 dinarjev v letu 1958 na 154.357 dinarjev v letu 1959. Za preteklo leto pa je precej negativen nižji izvoz. Vrednost izvoza v deviznih dinarjih, ki je znašal 1957. leta 116,382.000 dinarjev, se je lani znižala na 91 milijonov 349.000 dinarjev.

V družbenem gospodarstvu je v občini zaposlenih 2891 delavcev; s tem je načrt zaposlenih za leto 1961 dosežen s 96,5%, v industriji pa so ga celo prekoračili za 4,1%. Na prekoračenje števila zaposlenih v industriji so vplivali predvsem objektivni razlogi, ker se je zavlekla rekonstrukcija v Gorenjski predilnici. Ta tovarna namreč predvideva, da bo po rekonstrukciji zaposlovala 70 delavcev manj kot v letu 1957. Vendar je v načrtu poudarjeno, da si gospodarske organizacije doslej niso dovolj prizadevale, da bi z boljšo organizacijo dela in s sprostitvijo notranjih rezerv povečale produktivnost ob relativnem znižanju števila zaposlenih.

Posebnost letošnjega družbenega načrta je poudarek na krepitvi družbenega sektorja obrti, zlasti v Poljanski dolini. Nekaj manjših obrtnih delavnic bodo združili s sorodnimi obrtnimi podjetji v Škofji Loki. Precej osnovnih sredstev, ki jih uporabljajo te delavnice, je privatna last, zato jih bodo v tem letu odkupili. Za investicije v obrti so namenili čez 32 milijonov dinarjev.

Letos bodo tudi močno povečali investicije. V gospodarske investicije bodo vložili 549,414.000 din, kar je za 149% več kot preteklo leto. Negospodarske investicije pa narastejo za 81% ali na 358,320.000 dinarjev od 198,049.000 dinarjev v lanskem letu. Posebno ugodno pa je, da imajo sredstva za skoraj vse investicije že zagotovljena, kar je omogočilo pravočasno pripravo elaboratov in zato tudi pravočasno udeležbo na natečajih.

O podrobnostih plana ljudski odbor na tej seji ni razpravljal. To bodo storili potem, ko bodo slišali še mnenja in predloge volivcev. Zbori volivcev bodo v vseh volilnih enotah na terenu in v gospodarskih organizacijah.

Na tej seji je občinski ljudski odbor imenoval tudi upravnika Zavoda za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov v Škofji Loki in nov upravni odbor podružnice Komunalne banke v Škofji Loki. Izvolili so tudi tri komisije: za civilno zaščito, za pomoč obsojenim in iz zapora odpuščenim osebam in komisijo za podeljevanje štipendij. Razrešili so tudi dosedanjega direktorja gostinskega podjetja »Krona«, medtem ko so imenovanje novega direktorja preložili na eno izmed prihodnjih sej.

M. Č.

Pred sprejetjem družbenega načrta občine Jesenice

V prihodnjih dneh bo ljudski odbor jeseniške občine razpravljal o letošnjem predlogu družbenega načrta in proračuna. Nato bodo o njem razpravljli še volivci na svojih zborih.

Letošnji družbeni načrt jeseniške občine predvideva nadaljnji porast proizvodnje, zlasti pa zboljšanje kvalitete proizvodov jeseniške Železarne. Načrt predvideva za nekaj nad 37 milijard brutto proizvodnje, kar pomeni 6,8 odstotkov več kot lani. Tudi narodni dohodek se bo občutno povečal (8,5 odstotkov).

Investicijska vlaganja bodo za 28,4 odstotka večja od lanskih, predvsem se bodo povečale negospodarske investicije. Od skupnih 1,807 milijonov din investicij bo 1,046 milijonov za negospodarske investicije. Največ sredstev, nekaj nad 506 milijonov, bodo namenili za stanovanjsko izgradnjo, za komunalne naprave 122 milijonov, za šolstvo 150 milijonov itd.

Spričo pomanjkanja sredstev zaradi obsežne stanovanjske gradnje, so iz programa izostale mnoge predvidene investicije ožjega komunalnega značaja.

-k

PABERKI PO SVETU

NAFTA DIŠI

Francozi so našli v Sahari obilo nafte. Toda osvobodilno gibanje Alžira temu, da ima Pariz pravico za njeno eksploatacijo, nasprotuje. Oglasil se je tudi Maroko in zahteval razširitev mej na del Sahare. Pred dnevi se je oglasil še Tunis. Burgiba je izjavil, da je pravilno, da se puščava, pod katero leži omenjeno bogastvo, porazdeli med okoliške dežele. Zanimivo je naslednje: petrolejski izvori so prav v bližini tuniške meje.

Vsekakor Franciji ne bo lahko ohraniti svojega »eldorada«; vedno je nevarno na tujem kopati...

POHITITE!

Sin diktatorja San Dominga Raphael Trujilo se je pred nedavnim »proslavil« s svojimi zvezami z nekaj znanimi filmskimi igralkami, katerim je poklanjal dragocene darove v vrednosti celotne ameriške pomoči državi njegovega očeta.

Ker se prav sedaj začenja ogorčena bitka med velikimi ameriškimi avtomobilskimi koncerni za lansiranje in prodajo avtomobilov »tipa 1959«, so ti skupno naslovili na moške sledeči oklic:

»Pohitite, da ženi vaših sanj poklonite avto! Ako tega ne boste napravili vi, tvegate, da to stori Raphael Trujilo!«

BELI ČRNEC

Peter Jansen Van Vuuren, 46-letni železniški delavec iz Captowna v Južni Afriki, je obtožen zaradi kršenja rasnih zakonov. Ugotovljeno je namreč, da on, čeprav belec, živi z neko žensko obarvane kože. Zaradi tega je moral pred sodišče. Javni tožilec je zahteval strogo kazen.

Odgovor Van Vuurna na takšen postopek je bil: »Ne želim, da me imate še za belca. Odslej me imejte za človeka z obarvano kožo!«

Van Vuuren zelo dobro ve, kaj to pomeni in kakšne so lahko posledice. Ostal bo brez dela. Toda ljudje z obarvano kožo so mu že obljubili vso pomoč, če bo prišlo do tega.

In končno, sodišče mu ni moglo izreči kazni. Javni tožilec je odstopil s svojo obtožnico. Vendar pa s tem zadeva še ni bila končana.

Sodnik je razglasil, da je Van Vuuren izgubil vse pravice belih ljudi in da se mora odslej ravnati po zakonu »Apartheida« o rasnem izločanju. Če ga bodo dobili v tramvaju za belce, v kino dvorani ali restavraciji, bo strogo kaznovan!

Simpatije tamkajšnjih prebivalcev so na strani belega črnca.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« - UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR - DIRKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK - TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475 - UPRAVA ŠT. 397 TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KIH IN PETTKIH - LETNA NAROČNINA 600 DI- KRANJU 607-70-1-135 - IZHAJA OB PONEDELJ- NARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

Vreme

Nekaj dni suho, z mrazom ponoči, pozneje postopoma topleje. Sledilo bo nestalno vreme s pogostimi padavinami in ponovno močno ohladitvijo.

LJUDJE IN DOGODKI

ČRNA CELINA VSTAJA

Novice s »črnega kontinenta« — iz Afrike se prehitevajo. Čedalje več je poročil o nemirih, o demonstracijah črnega prebivalstva, o odporu domačinov proti tujemu gospostvu.

Že dolgo tli v Afriki. Toda doslej se je plamen upora vžigal v njenih »belih« področjih, naseljenih z arabskim življem. Tod na severnih obronkih prostrane afriške celine je v zadnjih letih zraslo nekaj neodvisnih dežel, medtem ko v Alžiriji že peto leto alžirsko ljudstvo pogumno bije boj proti močnejšemu sovražniku — francoskim kolonialistom.

Že nekaj časa pa prihajajo za kolonialne upravljalce vznemirljive novice tudi iz notranjosti Afrike, iz njenih »gluhih črnih delov«. Nastali sta dve novi, »pravi« afriški deželi: Gana in Gvineja. Za druge, še vedno nesvobodne afriške dežele in narode je to živ zgled njihove prihodnosti in napotilo za njihov osvobodilni boj.

Završalo je pravzaprav v prvih dneh letošnjega leta. Izbruhnili so neredi v dotlej mirni koloniji, v Belgijskem Kongu. Odtod se je odpor kot požar razširil po drugih področjih afriške celine, zlasti v tistih, ki so bogate z industrijskimi surovinami in od katerih se je belim gospodarjem prav zato najteže ločiti. Kmalu je zakipelo tudi na drugi obali reke Konga — v Francoskem Kongu. Začeli so se neredi v Dahomeju in v Zgornji Volti, dveh francoskih posestih. In zadnje dni smo priče malone pravi vstaji v Centralni afriški federaciji, zlasti v njenem najbolj zaostalem delu — Njasi.

Centralna afriška federacija je plod britanske kolonialne politike. Nastala je leta 1953 s prisilno združitvijo treh dotedanjih kolonij Severne in Južne Rodezije ter Njase. Po zgledu Južnoafriške unije, kjer vlada belcev zatira temnopolto večino, naj bi tudi tu avtonomna vlada belcev držala v šahu črno prebivalstvo. V tej federaciji je namreč 7 milijonov domačinov, medtem ko je belcev le 350.000. Kljub geslom o enakopravnosti in rasnem ravnotežju pa v vladi ni niti enega zastopnika temnopoltega prebivalstva, da o drugih razlikovalnih ravnanjih ne govorimo, saj so dovolj dobro znani iz vse zgodovine zatiralne, kolonizatorske politike. Še najtežji je položaj v Njasi, kjer je razmerje med črnim in belim prebivalstvom 1:500. Domače prebivalstvo iz Njase v glavnem izkoriščajo kot ceneno delovno silo v bogatih rodezijskih rudnikih in plantažah. Nezadovoljstvo proti izkoriščanju kakor tudi proti nepriljubljeni federaciji, kateri se je prebivalstvo vseh treh dežel upiralo od same ustanovitve, je nenehno raslo.

Glavni voditelj Afriškega nacionalnega kongresa, politične stranke domačinov — ta se bori proti tujemu gospostvu in za neodvisnost — zdravnik dr. Banda vedno naleti na navdušene vzklike med črnimi poslušalci, kadar mednje zaluča svojo priljubljeno parolo: »K vragu s federacijo!«. Odobravanje pa prede v pravo navdušenje, k prevzame črnske množice, kadar zaključi svoj ognjeviti govor z vzklikom: »Ululu! Ululu! Ululu!« — »Svoboda! Svoboda! Svoboda!«

Britanske oblasti in vlada Centralne afriške federacije so storile vrsto krutih ukrepov, v katerih sodelujeta policija in vojaštvo, da bi zatrle upor domačinov. Prva bilanca dosedanjih nemirov v Njasi že kaže žalostno podobo politike »pomirjevanja«: 44 mrtvih, 71 ranjenih in 225 zaprtih domačinov. Toliko po podatkih britanskega ministra za kolonije.

Toda ostri ukrepi in strahovlada ne moreta zajeziti poplave afriškega nacionalizma, teženj po svobodi in neodvisnosti. To je stvar, ki bi se je sicer kolonialisti morali naučiti že v Aziji. Zato bi bilo v njihovo korist, če bi čimprej dojeli, da je zdaj napočil konec kolonialnela izkoriščanja in zatiranja tudi v Afriki, konec vladavine belih gospodarjev nad črno celino.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV NA JESENICAH JE PODALO LETNI OBRAČUN

Jesenice, 15. marca.

Sinoči je bil v Kazini na Jesenicah letni občni zbor Društva inženirjev in tehnikov Jesenice, ki vključuje nad 200 inženirjev, tehnikov in drugih vodilnih uslužbencev v glavnem iz Železarne. Na občnem zboru sta poročala predsednik tov. Ciril Odlašek in tajnik ing. France Vilman. Delo v minulem letu je bilo v vseh petih sekcijah — v metalurški, strojni, električni, kemični in gradbeni — zelo razgibano. Z organiziranjem rednih strokovnih predavanj in strokovnih debatnih večerov, s študijem v krožkih in z organiziranjem poučnih ekskurzij je doseglo društvo v minulem letu doslej najlepše uspehe. Tudi v prihodnje bodo s pričetim delom nadaljevali in predvsem strokovno izpopolnjevali svoje članstvo. V novi odbor so izvolili to pot mlajše inženirje in tehnike, v nadzorni odbor pa tudi glavnega in tehničnega direktorja Železarne Jesenice, kar jamči za še plodnejše delo društva v bodočem letu. **U.**

MLADINA IZ GOLNIKA JE OBISKALA ISKRO

Kranj, 15. marca.

Včeraj popoldne je obiskalo tovarno »Iskra« preko 90 mladink in mladincev osnovne organizacije LMS iz Golnika. Mladina iz Golnika si je ogledala tovarno in se zanimala za proizvodnjo posameznih izdelkov. Za tem so si ogledali še film o tovarni in se pogovorili o sodelovanju tovarniških mladinskih organizacij z vaškimi. **M. Ž.**

KORISTNO SODELOVANJE

Jesenice, 15. marca.

V petek zvečer je bilo na Jesenicah posvetovanje tovarniških komitejev »Iskre« iz Kranja in »Železarne« iz Jesenic. Pobudo zanj je dala mladinska organizacija tovarne Iskra. Na posvetovanju je bilo govora o sprejemanju tarifnih pravilnikov, o Klubu mladih proizvajalcev, o družbeni prehrani mladih delavcev in o splošnih organizacijskih problemih ene in druge organizacije. Izmenjane so bile koristne izkušnje in so bili člani obeh komitejev mnenja, da bi bila takšna posvetovanja pogosteje in da bi se povezali še z mladinskimi organizacijami Litostroja, TAM Maribor in z Železarno Ravne. **M. Ž.**

»PUŠKO NARODNEGA HEROJA IVA SLAVCA - JOKLA« OSVOJIL BOJAN SVETLIN

Primskovo, 15. marca.

Danes je bilo v dvorani Zadružnega doma na Primskovem pri Kranju zaključeno okrajno prvenstvo »za Zlato puščico«. Udeležilo se ga je 62 najboljših strelcev in strelk z Gorenjske, ki so si na občinskih prvenstvih priborili normo za okrajno prvenstvo. Letošnje tekmovanje je bilo po kvaliteti precej boljše kot lanskoletno, saj je kar 15 strelcev doseglo nad 515 krogov od 600 možnih. Zasluženo si je priboril prvo mesto in s tem odlikovanje »Puško narodnega heroja Iva Slavca - Jokla« Bojan Svetlin z Javornika s 540 krogi, ki ga je do sedaj branil lanskoletni zmagovalec Tine Luznar. Ostali so dosegli naslednje rezultate: Lado Brejc (Iskra) 538, mladinec Franc Novinc iz Godešiča — Škofja Loka 535, Tine Luznar 527, Majda Kralj (Jesenice) 525 itd. Slednja je bila lanskoletni državni prvak na MK puški. Prvoplasirani tekmovalci današnjega tekmovanja se bodo sedaj udeležili še republiškega prvenstva »za Zlato puščico«.

-an

Zadnji športni rezultati

I. ZVEZNA LIGA:

Vardar : Crvena zvezda 1:1 (1:0)
Velež : Hajduk 0:0 (0:0)
Budućnost : Železničar 2:0 (1:0)
Sarajevo : Dinamo 1:1 (1:0)
Rijeka : Radnički 1:1 (1:0)
Partizan : Vojvodina 2:0 (0:0)

II. ZVEZNA LIGA:

Proleter : Odred 2:3 (2:0)
Trešnjevka : Sloboda 0:2 (0:0)
Borec : Elektrostroj 3:1 (2:0)
Split : Šibenik 3:1 (2:0)
Lokomotiva : Borovo 6:3

SLOVENSKA CONSKA LIGA

Sobota : Kladivar 5:3
Slovan : Grafičar 2:2 (1:0)
Ljubljana : Krim 2:0 (1:0)
Rudar : Izola 1:1 (1:0)
Jesenice : Branik 1:2 (0:1)
Maribor : Triglav 3:1

obrazi in pojavi

„V časopis te bom dal...!"

O vsem mogočem pišemo! O tarifnih pravilnikih in dopolnilnem proračunskem prispevku, o novih igrah in filmih, o uspehih naših smučarjev, šahistov, kegljačev in nogometašev, o sestankih, predavanjih in tečajih, o prometnih nesrečah, o umorih, požigih in tatvinah, o sovjetskem satelitu, ki je mimo Lune poletel proti Soncu, o potovanju državnikov po svetu, o prehrani dojenčka in o tem, kaj bomo danes jedli za večerjo. O vsem tem in še o mnogih drugih stvareh veliko pišemo. Redko, zelo redko pa napišemo kaj tudi o nas, o novinarjih. O naših odosih z ljudmi, o tem, kaj ljudje mislijo o nas, kako nas sprejemajo...

Je pač tako! Pravijo, da je čevljarjeva žena navadno bosa ali pa ima zelo slabe čevlje.

V tehle kratkih sličicah pa bodo nastopali tudi novinarji...

— — —

France je star novinar. Ne sicer star po letih — niti štirideset jih še nima — pač pa po svoj novinarski praksi. In znan je kot dober novinar. Pravičen, objektiven, nikoli zaletav.

V mestu, kjer je bil zaposlen, so zgradili novo restavracijo. Moderen lokal je bil to. Sprva je bil od jutra do večera prazen. Ko pa so se ljudje nanj navadili, so radi zahajali tja... na črno kavico, pol dečka, na žganje, pa kranjske klobase so tudi imeli, seveda...

Pa je tudi France začel zahajati vanj. Natakarji so ga poznali. Nikoli mu ni bilo treba čakati na postrežbo.

»Dober dan! Želite, prosim?«

»Kavico!«

»Da, takoj!«... Izvolite, prosim!«

France pa je videl, da z drugimi gosti ni tako. To se mu ni zdelo prav. Tudi po pol ure so čakali... In še nekaj je ugotovil, pravilneje, čutil je, njegov žep je to čutil. Da so namreč nekatere stvari silno drage! Da se cene le-teh ne dajo primerjati s cenami v drugih lokalih. No, nekaj dinarjev razlike, to bi človek še razumel, toda 50, 100 dinarjev...

Zakaj take razlike? France je napisal članek, kratek komentar o tem, in...

...in natakarji ga niso več tako prijazno pozdravili, ko je spet obiskal lokal, pa tudi postregli ga niso več tako hitro...

— — —

Ljudje so brali, člani upravnega odbora pa so se razburjali. Kritika o njihovi nedelavnosti!

»To ni prav! To ni res! Tisti neumni novinar...

»Fantje, primimo za delo, dokažimo, da lahko nekaj napravimo, če le hočemo...«

Res so se zmigali. Novinarja pa zdaj ni bilo, zdaj, ko delajo...

Pa so ga povabili, osebno so ga povabili na sejo upravnega odbora... Da bi pisal o njihovih sijajnih uspehih, o načrtih, da bo »popravil tisto, kar je s prvim člankom zagrešil...«

Na seji pa je med člani upravnega odbora prišlo do nesoglasja o nekem važnem vprašanju bistvenem za njihovo društvo...

In »neumni novinar« je pisal o tem namesto o sijajnih uspehih, visokih številkah...

Pa je bila spet zamera... Brez pozdrava se zdaj srečujejo na cesti.

— — —

Miha se je v podjetju sprl s svojim mojstrom. Malenkost je bila. Pa sta iz muhe naredila slona. Miha je besnel...

»Čakaj, baraba, v časopis te bom dal! Poznam novinarje, moj prijatelj je, skupaj sva hodila v šolo...«

Tisti »prijatelj« pa o tem ni hotel napisati članka, ker se je prepričal, da gre za osebne prepire...

»Prijatelj« se je spremenil v sovražnika...

— — —

»To je najbolj aktualno v tem tednu, razumete, to morate dati v časopis, nujno!«

In kaj je tisto »najbolj aktualno?« Strelsko tekmovanje z zračno puško v neki vasici s 300 prebivalci... ali pa predavanje o negi dojenčka...

— — —

In celo takole se zgodi:

»Odlično snov imam za časopis! Boste objavili? Rečem vam, res odličen material!«

»Seveda bomo objavili, če je pametno, aktualno in pomembno, če bo ljudi zanimalo.«

»Bo jih zanimalo, bo, brez skrbi! Torej takole je: poznam žensko — Julka ji je ime — kateri piše v osebni izkaznici, da ima širok nos, v resnici pa ima ozkega. Ljudje tega ne vedo, jaz pa vem, ker sem nekoč slučajno videl njeno izkaznico. Stavit sem šel z njo, da jo bom dal v časopis... za liter vina... No, ali ni to zanimivo?«

PEPE PEPEL

naša kronika

ZBOR UČITELJEV NA DOBRAVI

27. marca letos bo poteklo že 17 let od velikih borb, ki so jih imeli partizani proti nemškim osvajalcem v škofjeloških hribih. V tistih bojih je padel tudi narodni heroj, učitelj Stane Žagar.

Svet za šolstvo pri OLO Kranj pripravlja ob predstoječi obletnici in v počastitev 40-letnice KPJ veliko zborovanje vseh pedagoških delavcev Gorenjske. Na Dobravi pri Otočah, kjer je Stane Žagar dolga leta učiteljeval in hkrati aktivno vodil politično gibanje, se bodo letos, v soboto, 28. marca, zbrali učitelji in profesorji iz vsega okraja. Pričakujejo kakih 1000 udeležencev. Za govor o padlem revolucionarju in o dejavnosti KP v tem kraju se pripravlja upokojeni učitelj Kocjančič iz Krope.

Na sporedu je tudi komemoracija na grobu, nastop učiteljskega pevskega zbora, nastop mladinskega pevskega zbora osnovne šole »Stane Žagar« iz Kranja, godba na pihala jeseniške Svobode itd.

V Kropi pa bo isti večer koncert, posvečen revolucionarnemu pedagogu Stanetu Žagarju.

-l. c.

LITERARNI VEČER NA GIMNAZIJI KRANJ

V četrtek zvečer je bil v pevski sobi Gimnazije Kranj literarno-glasbeni večer. Prireditev je pripravil literarni krožek. Na sporedu so bili tokrat umetniki, ki sodijo v okvir evropske romantike. Za literarni večer je bilo med dijaki precejšnje zanimanje.

REDNE ODDAJE V POČASTITEV 40-LETNICE KPJ

Pretekli teden so pričeli na Gimnaziji Kranj z oddajami po zvočniku v počastitev 40. obletnice KPJ. Redne oddaje ki jih prireja mladinska organizacija ob podpori profesorjev, imajo namen seznaniti dijake z naprednim delavskim gibanjem pri nas in v svetu ter z zgodovino Komunistične partije Jugoslavije.

V ŽELEZARNI ZA 2,5 MILIJARDE DIN VEČ IZDELKOV

Delavski svet Železarne Jesenice je na zadnjem zasedanju sprejel letošnji okvirni proizvodni načrt podjetja v višini 30 milijard 424,266.000 din. Ta je za 2 milijardi 500,000.000 din višji od lanskega. Na povečanje družbenega plana vpliva povečanje trafo pločevine, patentirane žice, oplaščenih elektrod in pocinkane pločevine ter pocinkane žice. Velik vpliv na povečanje družbenega načrta bo imela tudi proizvodnja surovega železa v visokih pečeh spričo nabave indijske železne rude. Po okvirnem načrtu bo dohodek, ki se bo delil med družbo in kolektivom, povečan letos za 555 milijonov dinarjev. **U.**

TARIFNI PRAVILNIK PRED OBRATNIMI SESTANKI ŽELEZARNE

Komunisti in sindikalni funkcionarji jeseniške Železarne že dlje razpravljajo o novem tarifnem pravilniku Železarne Jesenice. So proti linearnemu dviganju tarifnih postavk. Ustvarjena sredstva hočejo uporabiti za plačevanje norm, akordov itd. Zaslužek mora biti vezan na učinek dela.

V prihodnjem tednu bodo razpravljali o tarifnem pravilniku tudi na množičnih obratnih sestankih. Predlog s sprejetimi spremembami bo pozneje še pretresal in dokončno o njem odločal delavski svet. **U.**

V KRANJU BODO USTANOVILI DRUŠTVO SOCIALNIH DELAVCEV

Pred dnevi je pričel z delom iniciativni odbor za ustanovitev društva socialnih delavcev, ki bo v kratkem ustanovljeno s sedežem v Kranju. Nekaj kasneje bodo tako društvo ustanovili tudi za Gornjesavsko dolino s sedežem na Jesenicah. Novo ustanovljeno društvo, ki bo predvidoma štelo nad 100 članov, bo povezovalo socialne delavce, jim dajalo strokovno in drugo pomoč pri njihovem delu, organiziralo bo občasne seminarje, strokovne filme, literaturo itd. Z nasveti in priporočili bo pomagalo socialnim ustanovam in svetom za zdravstvo in socialno skrbstvo. Takšna društva imajo že v Mariboru, Celju in Gorici. **-an**

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

ZDRAVSTVO

Svet za zdravstvo ObLO Kranj je za zadnji seji obeh zborov ObLO Kranj pripravil obširno gradivo o problemih zdravstva v kranjski občini, predvsem vprašanja organizacijsko-finančnega značaja, ki jih bo treba rešiti zaradi bližajoče se dograditve Zdravstvenega doma. Ta bo namreč predvidoma dograjen do letošnjega občinskega praznika.

Za gradnjo Zdravstvenega doma je bilo doslej danih na razpolago 200 milijonov din. Ta sredstva pa še ne zadoščajo in bo letos treba poskrbeti še za nadaljnih 107 milijonov dinarjev. Z dograditvijo Zdravstvenega doma pa se bo zdravstvena služba močno izboljšala in razširila. V pritličju bosta ves dan poslovali dve splošni ambulanti, v prvem nadstropju bodo razmeščeni trije rentgenski aparati, začela bo obratovati specialna ordinacija za notranje bolezni, lastne prostore bo dobila ambulanta za žene, nujno potrebni so tudi novi prostori za kirurga, svoje prostore bo dobil klinični in biokemični laboratorij, ambulanta za očesna obolenja, oddelek za bolezni ušes, nosu in grla, specialist za živčne in duševne bolezni, šolska ambulanta itd.

Z dograditvijo novega Zdravstvenega doma je v tesni povezavi vprašanje rešitve problema centralne zobne ambulante. Za sedanje število prebivalstva v Kranju je zdravstvena služba nezadostna, saj nima niti dovolj prostorov niti kadra. Svet za zdravstvo predlaga zato za rešitev tega vprašanja dve varianti. Po prvi naj bi se zobozdravstveni oddelek in protituberkulozni dispanzer preselila na Zlato polje, sedanjo stavbo na Stari cesti pa bi preuredili samo za potrebe zobozdravstva. Adaptacija pa bi bila zelo draga in prenovljena stavba še ne bi ustrezala vsem zahtevam sodobnega zobozdravstva. Druga rešitev, za katero se je odločil Svet za zdravstvo in jo je osvojil tudi Občinski ljudski odbor, pa predlaga, naj bi sedanjo stavbo na Stari cesti prodali za približno 20 do 25 milijonov dinarjev in pričeli na Zlatem polju v neposredni bližini Zdravstvenega doma graditi nov paviljon za zobozdravstveno službo, ki bi stal približno 35 milijonov dinarjev. Razliko 10 milijonov dinarjev bi morali kriti iz občinskega proračuna za leto 1960. V prihodnjem letu bi zobni paviljon tudi dogradili. Z gradnjo pa bi začeli že letos, in sicer z denarjem, ki bi ga dobili za stavbo na Stari cesti.

Problem zase je tudi bolnišnica za ginekologijo in porodništvo v Kranju (porodnišnica), ki je bila ustanovljena novembra 1955 s predvideno kapaciteto približno 1200 sprejemov na leto. Stroški za adaptacijo stanovanjske vile in notranjo opremo so znašali 12 milijonov dinarjev. Porodnišnica je doslej zabeležila že izredne uspehe, nadaljnje razširjanje njene dejavnosti pa onemogočajo prostori, ki so premajhni in neprimerni. Povečanje kapacitet zavoda torej ni mogoče več odlašati. Za preureditev porodnišnice sta bili zato predloženi dve varianti. Po prvi bi k obstoječi zgradbi dozidali nove prostore s približno 20 posteljami. Po načrtih bi se zgradba povečala s prizidanim traktom proti jugovzhodu. Druga varianta pa predvideva premestitev porodnišnice v novo zgradbo, za katero je predvidena lokacija v zdravstvenem centru mesta Kranja na Zlatem polju. S tem bi bilo omogočeno tesno sodelovanje z Zdravstvenim domom, razen tega pa bi imela porodnišnica prostore, ki bi ustrezali njenemu namenu.

Svet za zdravstvo je tudi predlagal občinskemu ljudskemu odboru, naj sprejme sklep, da bi od vseh novodograjenih stanovanj avtomatično dodelili zdravstvenim ustanovam 20 % stanovanj za njihove potrebe, ki niso majhne. Vendar ObLO Kranj tega ni sprejel, pač pa so odborniki predlagali, naj bi občina skušala doseči s podjetji sporazum, naj bi le ta vsako leto odstopila nekaj stanovanj zdravstvenim delavcem.

A. T.

PRED LETNO KONFERENCO OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA KRANJ

Osem ur manj delovnega časa za 100 kg preje

Razgovor s tajnikom Občinskega sindikalnega sveta Škofja Loka tov. Janezom Dolinarjem

VPRAŠANJE: Gorenjska predilnica v Škofji Loki je med tistimi podjetji, ki so že lansko leto preizkušala sistem nagrajevanja po enoti proizvoda. Kakšne prednosti teva sistema so se pokazale v vašem podjetju?

ODGOVOR: V »Gorenjski predilnici« smo imeli nagrajevanje po enoti proizvoda že vse leto 1958 in smo do danes dosegli že lepe uspehe: medtem ko je bilo leta 1956 potrebnih za proizvodnjo 100 kg preje 36 delovnih ur, pa smo lansko leto za prav toliko preje potrebovali samo 28 delovnih ur.

Enota proizvoda je v našem podjetju takozvana »ponderirana« tona, kar je v bistvu skupni imenovalec za ugotavljanje proizvodnje v tovarni. V takšni enoti proizvoda je bilo vsebovanih lansko leto 30.855 dinarjev osebnih dohodkov.

Na podlagi takšnega načina nagrajevanja smo dosegli, da je bilo v letu 1958 doseženih 4,4 več enot proizvoda na zaposlenega ter se je dohodek podjetja dvignil za 11,6 %. Tolikšno povečanje dohodka je rezultat manjše porabe delovnega časa. Povprečni mesečni dohodki na enega zaposlenega pa so se s tem povečali za 1,95 odstotka.

Za leto 1959 je določenih za enoto proizvoda 31.756 dinarjev osebnih dohodkov, pri čemer je upoštevana tudi draginjska doklada iz lanskega leta.

Tudi v letošnjem letu bomo uporabili že preizkušen sistem nagrajevanja po enoti proizvoda in ga še izpopolnili. Doseženi dohodek bomo obračunavali po obratih in po izmenah, kar bo še povečalo interes delavcev. V tarifnem pravilniku je določeno, kako bodo urejeni odnosi med posameznimi obrati, v njem pa (na

JANEZ DOLINAR
tajnik ObSS Škofja Loka

podlagi analitske ocene delovnih mest) so tudi določene točke za posameznega delavca, katerih vrednost bo odvisna od doseženega proizvodnega uspeha.

V podjetju smo imeli že doslej okrog 70 % normiranih del. Sedaj proučujemo možnosti, kako bi ta odstotek še povečali, tako da bi bilo čimveč delavcev plačanih od tega, koliko so naredili.

Razširjeni plenum ObO SZDL Bled

Perspektive družbenega razvoja morajo biti jasne

Na četrtkovem razširjenm plenumu občinskega odbora SZDL na Bledu so udeleženci temeljito razpravljali zlasti o političnih in gospodarskih problemih v občini. Poročila predsednika in sekretarja občinskega odbora SZDL in dokaj izčrpen in vsestranski razgovor o splošni problematiki v občini, zlasti pa o kmetijstvu, so v temeljnih obrisih precej jasno in prepričljivo nakazali osnovno smer v nadaljnjem družbenem razvoju v občini. Konference se je udeležilo okoli 120 občanov.

Predsednik ObO SZDL Bled, Franc Dijak je v prvem delu svojega poročila v kratkem prikazal osnovno dejavnost občinskega odbora SZDL. Za tem pa je govoril o gospodarskem razvoju, o doseženem narodnem dohodku, ki je v letu 1958 porasel za 16% v primerjavi s prejšnjim letom. Ko je poročal o uspeli lanski turistični sezoni, je dejal, da ugoden potek lanske sezone niso povzročile le dobre vremenske razmere, marveč predvsem temeljite in skrbne priprave in marljivo prizadevanje vseh ki se ukvarjajo z gostinstvom, turizmom in trgovino.

Tovariš predsednik je nadalje poudaril, kako važno je seznanjati državljane s perspektivo gospodarskega in političnega razvoja v občini in republiki Tako so se zaradi takšne nepoučenosti na Rečici številni prebivalci izrazili proti nacionalizaciji, prav tako je vzbudilo veliko negodovanja in kritike zamenjava zemljišč zaradi združitve nekdanje ekonomije s Kmetijskim posestvom na Pristavi Med ljudmi so se ob tej priložnosti že širile vesti, češ da predvidevajo nacionalizacijo kmetijskih površin, dejansko pa je bilo potrebno le zamenjati nekaj zemljišč SLP. To dejstvo kaže, kako malo so delavci in kmetje seznanjeni z osnovno smerjo našega kmetijstva.

Nadalje je tovariš Dijak govoril o pomenu sodelovanja med zadrugami in kmečkimi proizvajalci, za tem pa o proizvodnosti v podjetjih, o sistemu nagrajevanja, o dvigu storilnosti in zaposlovanju delovne sile, o krepitvi družbenega samoupravljanja ter o delitvi dohodka. Sekretar občinskega odbora SZDL, Janez Strgar pa je poročal o organizacijskih vprašanjih, o društvenem, vzgojnem in izobraževalnem delu, o športu in prosveti.

Med razpravo je tovarišica Staretova seznanila prisotne z rezultati nedavne ankete, ki jo je posebna komisija izvedla med 400 ženami Bleda z namenom, da ugotovi, kakšno je mnenje žena o raznih aktualnih vprašanjih. **Anketiranke so se soglasno izrekle za organizacijo gospodinjskih servisov. Mnenja so, da bi bil tak ukrep zelo koristen in nujen. Prav tako so želele, da bi blejski otroški vrtec podaljšal poslovanje tudi popoldne, ker številne matere želijo tudi v tem času oddati svoje otroke v varstvo.** Samoupravni organ te ustanove je poskušal ustreči želji staršev, vendar je uprava Vrtca nasprotovala želji staršev in šolskega odbora. V anketi so žene izrazile potrebo po intenzivnejšem kulturnem življenju; predvsem **želijo, da bi uvedli pogostejše skupinske obiske koncertov, opernih in dramskih predstav v Ljubljani. Želijo tudi novo prodajalno mesa v Zagoricah, zavzele so se za boljšo preskrbo s kvalitetnejšimi mlečnimi izdelki, s sadjem in zelenjavo itd.** V razpravi je bilo poudarjeno, da je končno izdelan podroben elaborat za ureditev gozdnih in pašniških površin na Jelovici. Z ločitvijo gozdov od pašnikov bodo predvidoma ukinjeni planinski pašniki. V blejski občini bodo to ločitev izvedli najprej na Jelovici. Pri tem je prizadeta vas Ribno in Selo. S to zamislijo so že seznanjeni tamkajšnji kmetovalci.

Na plenumu je bilo med razgovorom posebej poudarjeno dejstvo, da bi ukinitev planinskih pašnikov ne bila smotrna, če ne bi hkrati urejali novih pašniških površin v nižinah. Hkrati pa bo potreba povečati pridelek krme; to pa predvsem z uporabo večjih količin umetnih gnojil.

Ob koncu je bil sprejet predlog, da se poveča število članov občinskega odbora SZDL od dosedanjih 17 na 25.

jb

Ob 40-letnici KPJ

Barvni diafilm o Dražgošah

Okrajni odbor ZB v Kranju je izdelal osnutek scenarija za diafilm, ki opisuje prvo, večjo zgodovinsko borbo gorenjskih partizanov proti nemškemu okupatorju, ki je bila v začetku januarja v Dražgošah. Osnutek scenarija so že razposlali vsem udeležencem takratne borbe z željo, da bi že k napisanim ugotovitvam dodali svoje pripombe in dopolnila oziroma kontrolirali točnost izdelanega osnutka. Tako, vsaj upamo, bodo dogodke takratnih herojskih dni čim točneje ugotovili.

Na osnovi dokončnega scenarija bodo izdelali barvni diafilm. Ta bo namenjen predvsem za šole. Hkrati, ko bodo otroci poslušali iz magnetofona opis borbe, bodo tudi gledali slike in si tako lažje predstavljali veličino bojev v Dražgošah in veličine NOB sploh.

To je prvi resnejši poskus, kako mladino nazorno seznanjati z revolucijo. Odbor za proslavo 40-letnice KPJ pripravlja tudi širši opis vseh važnejših dogodkov na Gorenjskem iz delavskega gibanja. Predvsem so opisani mnogi dogodki iz NOB: glavni značilnejši boji z okupatorjem, množično streljanje talcev in internacije, rast prvih zarodkov ljudske oblasti itd. Tudi to gradivo bodo, ko bo dokončno preverjeno in urejeno, poslali vsem šolam in drugim organizacijam. Zlasti v letošnjem jubilejnem letu KPJ in SKOJ naj to gradivo prispeva k obujanju spominov na revolucionarno pot našega naroda in spoznavanju naše mladine o nedavni trdi, krvavi, a slavni preteklosti.

K. M.

Preprečujmo nalezljive bolezni s cepljenjem

Te dni so se po naših mestih in vaseh pojavili lepaki, ki pozivajo starše, da pripeljejo svoje otroke k cepljenju proti davici. Marsikdo se bo vprašal, čemu to in čemu vsa ostala cepljenja proti nalezljivim boleznim? Marsikdo se bo skušal zaradi nepoučenosti, pogosteje zaradi malomarnosti, izogniti cepljenju. Zato ne bo odveč, če spregovorimo o nalezljivih boleznih in o njihovem preprečevanju s cepljenjem.

Nalezljive bolezni se dandanes tudi v evropskih deželah še vedno pojavljajo in je še vedno velika možnost, da se nekatere od njih od časa do časa v večji ali manjši meri razširijo in terjajo svoje žrtve. Žalostna resnica je, da se tega zavemo šele tedaj, ko je že prepozno. Dostikrat — ko je postal žrtev naš otrok, mi sami ali pa nekdo iz bližnje okolice. Tega se zavemo takrat, ko je bolezen napadla veliko število ljudi: ko izbruhne epidemija. Tedaj pa je največkrat že prepozno. Ne pozabljajmo, da je še mnogo obolenj, kjer tudi najsodobnejša zdravila in načini zdravljenja ne dajo zadovoljivih uspehov in je izid bolezni — smrt ali težka invalidnost. Pravilo, da je bolezen bolje preprečiti kot zdraviti, še vedno velja.

Izolacija bolnika, ki bi utegnil okužiti okolico, dezinfekcija, higiena, krepitev telesne odpornosti s pravilno prehrano, športom in podobno, so učinkovita sredstva za preprečevanje bolezni, vendar vedno ne zadoščajo. Vzemimo na primer kliconosca, t. j. osebo, ki nosi v sebi klice in jih širi, sam pa ni bolan. Ali osebo, ki se je že okužila, pa še ni zbolela; pravimo, da je v dobi inkubacije, t. j. v dobi, ki je potrebna od okužbe do izbruha bolezni. Vzemimo tudi primer oslovskega kašlja, ko otrok v začetku kašlja kot pri vsakem drugem navadnem prehladu in je brez laboratorijskih preiskav nemogoče točno ugotoviti, da gre za oslovski kašelj, pa čeprav je ravno tedaj najbolj nevaren za okolico. Iz teh razlogov je cepljenje še vedno najboljša in mnogokrat tudi edina uspešna metoda zaščite pred nekaterimi nalezljivimi boleznimi.

PROTI KATERIM BOLEZNIM BODO LETOS CEPILI NAŠE OTROKE

Marca s kombiniranim cepivom proti davici in tetanusu, aprila proti kozam, maja in junija proti otroški paralizi, jeseni pa bodo cepljeni otroci, rojeni leta 1958, s kombiniranim ali polivalentnim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. Kombinirano ali polivalentno je tako cepivo, ki povzroči tvorbo zaščitnih snovi ali protiteles proti mnogim boleznim. Z enim vbodom se torej lahko zaščiti proti dvem, trem ali štirim obolenjem. Zadostno in trajnejšo zaščito pa je moč doseči edino z večkratnim cepljenjem. Zato je skoraj brez pomena cepiti otroka le enkrat; ponovno cepljenje je ravno tako važno kot prvo.

Cepljenje proti davici, kozam, tetanusu in oslovskemu kašlju je po zakonu obvezno in je izostanek kazniv. Na žalost pa je kljub temu odziv na nekaterih področjih zelo slab. Tako je bilo v Kranju cepljenih proti davici

1. 1955 40% obveznih otrok
l. 1956 50% obveznih otrok
l. 1957 62% obveznih otrok
l. 1958 64% obveznih otrok

Posledica malomarnega odnosa do cepljenja je 20 primerov davice konec preteklega leta; od teh sta 2 umrla. Nobeden od njiju ni bil cepljen.

Lani je bilo v Sloveniji 6942 primerov oslovskega kašlja, od katerih jih je 13 umrlo. K sreči so zbolevali že malo starejši otroci, sicer pa štejemo oslovski kašelj med otroške nalezljive bolezni z največjo smrtnostjo. Saj znaša ta v prvih mesecih življenja 90%, v prvem letu na splošno 50%, v petem letu pa manj kot 1%.

Obolenja koz pri nas že dolgo vrsto let ni bilo. Z ozirom na tesnejše gospodarske, kulturne in politične stike z deželami Afrike in Azije, kjer ta bolezen še vedno razsaja, pa bi se utegnilo zgoditi, da se lepega dne razširi tudi pri nas, če ne bi bili s cepljenjem zaščiteni. Vzemimo n. pr. Heidelberg v Zapadni Nemčiji, kjer so po več desetletij imeli preteklo jesen epidemijo koz. Tja jih je zazanesel nekdo, ki je prispel iz Indije.

Tetanus ni zelo pogosto obolenje, ima pa veliko smrtnost, saj umre polovica obolelih. Okuži se skozi rano, ta je pa večkrat, posebno pri otrocih, tako neznatna, da jo komaj zapazimo. Pomislimo samo, koliko manjših in večjih poškodb utrpi stopalo otročiča, ki teka poleti naokoli bos.

O zaščitnem cepljenju proti otroški paralizi je bilo pred kratkim mnogo napisanega. Omenil bi le, da je bilo leta 1956 v Sloveniji 251 primerov te nevarne bolezni, lani, ko so bili otroci cepljeni, pa le nekaj primerov. Verjetno tu ne gre le za golo slučajnost.

Posameznih vabil za cepljenje proti davici in otroški paralizi zdravstvena služba ne bo pošiljala. Želeli pa bi, da se starši ob zgornjih ugotovitvah zamislijo in z discipliniranim odzivom k cepljenju pokažejo stopnjo svoje zdravstvene kulture.

Dr. J. Turk

KRAMLJANJA OB MALICI

Rahlo se je danilo. Ura na gimnaziji je s svojimi kazalci neprizanesljivo priganjala ljudi. Vsaka minuta proti šestim je ljudi vznemirila. Skakali so iz avtobusov in z oguljenimi aktovkami hiteli proti tovarnam in delavnicam, hiteli so kolesarji, pešci na pločnikih so pospešili korak, iz vrste za kavo v Mlečni restavraciji se je izmaknilo nekaj mladink.

»Ne utegnemo več, ne smemo zamuditi,« so šepnile in izginile za vogalom.

Zaropotali so stroji, zavrteli so se čolnički, zaplesali švedri. Nov delovni dan se je začel.

Ob strojih so ljudje-delavci: visoki, nizki, mladi, stari, rdeči, bledi, Krpanovih pleč in otroških potez — pač ljudje.

Ob stran te razlike! Spustimo se rajši v drugo, čeprav osebno stvar — njihovo prehrano. Nekateri so doma jedli belo kavo s kruhom, drugi samo »nekaj popili«, tretji so se »odteščali« z dimom, naslednji ima v aktovki jabolko, kruh z marmelado . . .

»Nesramnosti!« bi upravičeno rekli, če bi jim brskali po torbicah in aktovkah, spraševali, kaj jedo doma . . . Zato smo se omejili samo na njihove malice ob polurnem odmoru.

Nekje je nepričakovano zazvonilo. Iz temnih hodnikov, po ozkih stopniščih, preko dvorišč in ploščadi so se vsuli delavci. Odmor! Vsa tovarna »Sava« je nenavadno oživela. Mize v menzah so se polnile s krožniki, kruhom . . .

»Jeste vsak dan enolončnico?«

»Skoraj zmeraj,« je odgovoril starejši delavec. »Prav nava lil sem se tega. Brez take malice ne bi mogel.«

Tisto dopoldne je bila fižolova juha. Delavci so jo s tekom jedli. Mlajši so pojedli zraven še dva kruha.

Da bi zvedeli kaj več, smo poiskali še druge ljudi v podjetju.

Že več let je tega, ko stalno kuhajo tople malice. Ob 10. uri dopoldne in popoldne so enolončnice, pa tudi mrzla hrana.

»Kakšna je cena?«

Cena pravzaprav je dvojna: prava in tista, ki jo plača delavec. Topli obroki povprečno stanejo 45 dinarjev. Delavec pa plača samo 30 din. Ostalo prispeva sindikalna organizacija.

»Koliko delavcev se te menze poslužuje?«

Kot so povedali veliko, morda največ med vsemi kranjskimi podjetji. Na Gašteju se hrani ob odmorih povprečno 80 odstotkov zaposlenih, tu v mestu kakih 70 odstotkov.

— — —

V tovarni IBI, onstran Kokre so se bili pravkar vrnili na delo po polurnem odmoru. Pokazali so menzo. Lep, čeden prostor kot malone nikjer po drugih kranjskih tovarnah. Samo škoda — kuhinja je oddaljena! Krožnike nosijo daleč preko dvorišča.

»Naš delavski svet je sklenil, da mora dobiti vsak zastonj mleko ali čaj in kos kruha. Denar za to imamo. Samo kuharice, ženske še nimamo, da bi to kuhala, pripravljala.« Tako so nam povedali. Do zdaj so plačali mleko (2 dcl) in kos kruha 15 din. Kakih 60 teh porcij izdajo vsak dan. Prav toliko tudi suhih obrokov: kloba, sira . . . Te porcije so po 45 dinarjev.

Ob neki priliki so izvedli tudi anketo med delavci, in sicer o tem, ali naj podjetje iz skupnega »žepa« podpira to menzo, ali naj bi postavili komercialno ceno. Od 135 vprašanj jih je 107 odgovorilo, da je treba s hrano pomagati delavcem. Zato je tudi delavski svet sprejel sklep o brezplačni delitvi mleka ali čaja.

Zelo lepo. Toda razočaranje je sledilo. Niti polovica zaposlenih se ne poslužuje menze. Samo kakih 35 do 40 odstotkov, kot so računsko ugotovili, redno je v menzi.

»Zakaj? Je morda predrago, ni dobro?«

Delavke niso jasno odgovorile. Na upravi pa pravijo, da je to vpliv podeželja. Mnoge delavke se vozijo iz okoliških vasi. S seboj nosijo na delo domači kruh, mesnine in drugo.

— — —

Danes svinjska jetrca!«

Tak napis z debelimi črkami je visel ob vhodu v tovarno »Inteks«.

Kakšna so ta jetrca?

Ob vhodu v prostorno menzo se je nabralo več delavcev. Toda vrsta se je kar hitro krajšala: druga za drugo so mlade tkalke in delavci z okornimi, počasnimi toda previdnimi koraki nosili krožnike izpred kuhinje v veliko jedilnico. Prijetno, mikavno je dišalo. To je bil topli obrok.

Na nasprotni strani jedilnice je bilo še nekaj skupin. Tam so izdajali mleko in kavo a na drugem okencu klobase, sir . . .

»Kakšne so cene?«

Tople malice, kot danes svinjska jetrca, so zmeraj po 35 dinarjev. Ostalo po realnih cenah, klobase toliko kot pri mesarju itd. Se pravi, brez režije.

V menzi »Inteksa« preden bodo prišli obedovat

»Tu kuhamo tudi kosilo,« so še povedali. Kakih 200 obrokov kosil in približno 120 večerij. Za kosilo z juho in solato ali kompotom vred plačujejo delavci 55 dinarjev, za večerjo 35 dinarjev.«

»Ni drago,« smo pritrjevali. Prav zato, si nismo mogli tolmačiti, zakaj tudi ob taki ceni hodi v to menzo tako malo število delavcev na kosilo in večerjo.

— — —

V »Iskri« je prav te dni veliko govora o njihovi restavraciji. Kritizirajo, ker so v njihovi restavraciji podražili kosila in večerje za približno 45 odstotkov. Kosilo (boljše) stane zdaj tam 110 dinarjev.

»Imajo delavci Iskre tudi malice?«

»Seveda!« so zatrjevali.

»Koliko malic izdajete dnevno?«

O tem ni evidence. Iz vseh oddelkov hodijo v restavracijo pred odmorom in nosijo delavcem malice: sir, salamo, polnjene žemlje in drugo. Poleti gre mnogo jogurta. Zdaj izdajo tudi do 80 litrov čaja. Razen tega pripravljajo kar tople malice, enolončnice. Te so po 40 dinarjev. Kakih 200 delavcev se jih poslužuje.

— — —

Edina večja tovarna v Kranju, ki še nima urejene menze, je Tiskanina.

»Sedaj delamo menzo! Če bo prav, jo bomo odprli za 1. maj. Toda zdaj nimamo prostorov za to,« so pojasnjevali.

Toda po oddelkih tovarne so posebne posode, kjer si delavci lahko ob vsakem času privoščijo črne kave, ali čaja. Drugega nič.

»Voda je slaba in za žejo je bolje, da pijejo pripravljeno pijačo. Zato tudi ni posebno sladka — pač zgolj za žejo.« Zato tamkajšnje delavke težko čakajo, da bodo odprli menzo.

Dokaj drugače — bolje, pa so postrežene delavke v Špiku.

V mali toda dobro opremljeni menzi so bile zadnje delavke. Odmora je bilo že konec.

Največ, kot so povedali, jedo enolončnico ob dopoldanski izmeni. Ta stane 35 dinarjev.

Kakšne so te enolončnice?

Pokazali so tedenski jedilnik: golaž s polento; zelje s fižolom; makaronovo meso s solato; sladko zelje z mesom; rižota in solata; polpeta s solato.

Samo še juha in bilo bi pravo kosilo.

»Koliko jih hodi na te enolončnice?«

»Več kot prejšnji mesec. Kakih 90. Toda kolektiv ima 400 delavcev. Dnevno izdajo še kakih 25 litrov mleka in tudi precej suhih malic. Vendar, večina ob pavzah sega le v svoje cekarje in aktovke.« — — —

Pot je vodila naprej, naprej mimo manjših kolektivov, mimo raznih obrtnih delavnic, trgovin in ustanov. Tudi tu so prav tako delavci-ljudje. Morda bi radi tako enolončnico kot jo imajo v večjih podjetjih, toda . . . Prizadeti so zelo, ker so v manjših podjetjih. Morda tudi zato, ker doslej niso resneje razmišljali o tem.

K. M.

Pred dnevi je 25 tekstilnih delavk v tovarni Industrije bombažnih izdelkov (IBI) v Kranju končalo štirimesečni kuharski tečaj. Polovico stroškov za tečaj (2000 dinarjev) je plačala vsaka udeleženka, prav toliko pa je prispevalo še podjetje, da je ugodilo težnji delavk po usposabljanju tudi na tem področju

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22,55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 16. MARCA

8.05 Orkestralna matineja.
9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja.
9.20 Umetne in narodne pesmi poje obrtniški moški zbor »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija.
10.45 Češki zabavni ansambli.
11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Sem Ribničar Urban.
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milena Lekšan: Kako bomo dosegli bogate pridelke v sadjarstvu.
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo— dr. Jože Potrč: O narodnem heroju Jožetu Lacku.
14.35 Skladbe za harfo.
15.40 Listi iz domače književnosti — Bratko Kreft: Balada v prozi.
16.00 V svetu opernih melodij.
17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na pot)
18.15 Poje Ljubljanski oktet.
18.30 Športni tednik.
20.00 Skozi Pariz z Lino Renaud.

TOREK, 17. MARCA

8.05 Poje akademski zbor »Tone Tomšič« p. v. Janeza Boleta.
9.40 Igra Kmečka godba.
10.10 Dopoldanski spored priljubljenih solističnih skladb.
10.45 Za dom in žene.
11.30 Oddaja za otroke a) Podelili so Levstikove nagrade, b) Otroci pojo in igrajo.
12.15 Kmetijski nasveti: ing. Mirko Peternel: Izboljšati moramo rejo mesnatih prašičev.
12.25 Izbrali smo za vas.
13.50 Mojstra klasične opere.
14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
15.40 Humoreska tega tedna — André Mamrois: Slikarjevo rojstvo.
16.00 Za glasbene ljubitelje.
18.00 Družinski pogovori.
18.45 Domače aktualnosti.
20.00 Zborovske skladbe romantičnih skladateljev.

SREDA, 18. MARCA

8.05 Zabavala vas bosta orkestra Robert Farnon in Paul Weston.
9.15 Domače polke in valčki.
9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe.
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Vladimir Jenko: Razširimo gojitev topola in vrbe.
12.45 Hammond orgle v ritmu.
13.30 Solistične skladbe Matije Bravničarja in L. M. Škerjanca.
14.45 Igra kvintet Jožeta Kampiča.
15.40 Novost na knjižni polici — Cronin: Križarjev grob.
16.00 Koncert po željah.
17.10 Sestanek ob petih.
18.00 Kulturna kronika.
18.35 Poje Doris Day.
18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
20.00 Gioacchino Rossini: Italijanka v Alžiru, opera v dveh dejanjih.

ČETRTEK, 19. MARCA

8.05 Jutranji spored solističnih skladb.
8.40 Potopisi in spomini — Ambroise Vollard: Spomini trgovca s slikami — IV.
9.25 Arije iz oper Giuseppa Verdija.
10.10 Zvočne razglednice.
10.40 Kvintet »Niko Štritof« ob spremljavi »Štirih fantov«.
11.30 Oddaja za cicibane.
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Šušteršič: Podiranje drevja.
12.25 Odlomki iz francoskih oper.
13.30 Leo Delibes: Silvija, baletna suita.
14.15 Turistična oddaja.
15.40 Na platnu smo videli.
16.00 Iz arhiva zabavne glasbe.
17.10 Glasbene uganke.
18.00 Četrtkova reportaža.
18.45 Radijska univerza — dr. Metod Mikuž: Politični položaj v Jugoslaviji ob nastanku KPJ.
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 20. MARCA

8.05 Igra trio Bardorfer.
8.40 Zvoki za zabavo in razvedrilo.
9.45 Pozdravi za mlade risarje.
11.00 Za dom in žene.
11.10 Domači zabavni ansambli.
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Vera Marentič: Izobraževanje žena v kmetijskih poklicih.
13.30 Maria Caniglia kot Amelia in Tosca.
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Pazi, strese!
15.40 Iz svetovne književnosti — Karl Ewald: Zemlja in komet.
16.00 Petkovo glasbeno popoldne.
17.25 Zabavni potpourri.
18.10 Umetne in narodne pesmi poje ženski zbor »France Prešeren« p. v. Petra Lipárja.
18.30 Iz naših kolektivov.
20.15 Tedenski zunanje politični pregled.
21.20 Oddaja o morju in pomorščakih.
22.15 Nočni operni koncert.

SOBOTA, 21. MARCA

8.05 »Mladina poje«.
8.30 Lahka glasba.
9.30 Melodije, ki jih radi poslušate.
11.00 Franz Schmidt: Četrta simfonija.
11.45 Pionirski tednik.
12.00 Koroške narodne poje Rezika Koritnik.
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Maks Ilerič: Kako preidemo na nastavni panj.
12.25 Vesele citre.
13.30 Gostje iz Makedonije.
13.50 Pozdrav pomladi.
14.15 Športna reportaža.
15.40 S knjižnega trga.
16.30 Melodije za razvedrilo.
17.30 Majhen glasbeni mozaik.
18.00 Jezikovni pogovori.
18.45 Okno v svet: Kapital ne pozna domovine.
20.00 Pokaži, kaj znaš.
21.30 Zabavni zvoki.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Most v plamenih

113
Takoj za tem je Nemec še ustrelil proti Stricu — ampak ne bomba, ne strel partizana nista zadela. Zdaj se je Nemec pognal po bregu navzdol s tako naglico, da ga nihče ni mogel dobiti na muho. Hrup je opozoril tudi spodnjega stražarja — ampak ta ni šel pogledat, kaj se na mostu godi, temveč jo je ucvrl po soteski Završnice, zbegano skakajoč sem in tja.

114
Samo sto metrov od mostu je bila v stari hiši z debelimi zidovi nemška postojanka, utrjena z bunkerji in strelskimi linami. Takoj potem, ko je na mostu počila stražarjeva bomba, se jih je nekaj vsulo skozi prednja vrata — morebiti so hoteli na pomoč stražarju, najbrž so pa hoteli zbežati. Komaj so pokazali nosove, se je vsulo po njih iz partizanske strojnice . . .

115
Potem so Nemci skozi okna streljali tja v noč, ampak to partizanov ni motilo. Pol ure so nosili les, drva in deske, na most, vse skupaj polili z bencinom, zažgali in se umaknili nazaj pod Stol. Most je zgrmel v sotesko in ves promet je bil ustavljen za štirinajst dni. Bataljon je bil pohvaljen, Nemci pa so besneli. Izmislili so si krvavo maščevanje.

116
1. julija so iz begunjskih zaporov pripeljali trideset talcev in jih postavili pred škarpo ob cesti. Talci so stali drug ob drugem in čakali, da jih postrele vojaki, ki so na korak razdalje stali na nasprotnem robu ceste. Med talci je bil tudi partizan Šiška, ki so ga Nemci ujeli. Nenadoma se je pognal med dvema vojakoma preko škarpe v globino.

Gorenjski obveščevalec

MALI OGLASI

Zamenjam eno in pol sobno stanovanje v Ljubljani za dvosobno v Kranju. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Dogovor«. 2714

Visoko nagrado dam tistemu, ki mi preskrbi komfortno dvosobno stanovanje v Stražišču ali v Kranju. Enako tudi kupim, ali dogradim. Naslov v oglasnem oddelku. 2431

Prodam ročni pletilni stroj znamke »Irena«. Dobi se pri Stanonik Francka, Reteče 52, Škofja Loka. 2738

Prodam Lambretto v zelo dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku. 2736

Prodam 3 nova okna, zapravljivček na oljne osi in **konjsko sedlo.**, Ambrožič, Ljubno. 2740

Prodam samsko spalnico, orehova imitacija. Naslov v oglasnem oddelku 2741

Prodam plemenskega merjasca 7 mesec starega. — Bitenc Janez, Breg, pošta Križe

Električni štedilnik s pekačem, emajliran, nov, **prodam.** Naslov v oglasnem oddelku. 2743

Prodam lahek zapravljivček, lahek **kmečki voz, konjsko opremo, železo in vzmeti za voz** (derico) vse v dobrem stanju. Vprašati pri Fišer, Radovljica. 2744

Prodam novo moško italijansko **kolo.** Naslov v oglasnem oddelku pod »Ugodno«. 2745

Industrija obutve »Planika« Kranj sprejme takoj v učno dobo: vajenca za telefonsko fino mehaniko, vajenca za mizarsko delavnico, vajenca za elektro delavnico in 2 vajenca za mehanično delavnico. Prijave sprejema »Planika« do 25. 3. 1959. 2746

Kovaškega vajenca sprejmem. - Prehrana v hiši. Perič K., Naklo. 2747

Kupim klavirsko harmoniko v dobrem stanju za 70 do 90 tisoč dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku. 2718

OBJAVE

OBJAVA

za vpis novincev v šolo

Svet za šolstvo ObLO Kranj obvešča prebivalstvo, da bo vpisovanje novincev na vseh osnovnih šolah v mestu v nedeljo, dne 22. marca t. l. od 8. do 12. ure. Vpisati je treba vse otroke, rojene leta 1952 in januarja ter februarja 1953. leta.

Vpisovanje bo na vseh osnovnih šolah v mestu, v Stražišču in na Primskovem po določeni rajonizaciji.

K vpisu prinesite matični list otroka.

KINO

»RADIO«, JESENICE: 17. marca amer. film »POROČNO KOSILO«. 18. do 20. marca jugosl. film »ČRNI BISERI«.

»PLAVŽ«, JESENICE: 19. in 20. marca amer. film »POROČNO KOSILO«.

ŽIROVNICA: 18. marca francoski film »FOLIES BERGERE« in mehiški barvni cinem. film »PEVEC IZ MEHIKE«.

DOVJE - MOJSTRANA: 18. marca **amer.** film »POROČNO KOSILO«.

BLED: 17. do 19. marca mehiški film »NE ZANIKAM SVOJE PRETEKLOSTI«. Predstava v torek in četrtek ob 20. uri, v sredo pa ob 17. in 20. uri.

RADOVLJICA: 17. marca ob 20. uri ter 18. marca ob 17.30 in 20. uri francosko - italijanski barvni film »NANA«.

DUPLICA PRI KAMNIKU: 18. in 19. marca francoski film »HEROJI SO UTRUJENI«.

IZ KLUBA GOSPODARSTVENIKOV

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Kluba gospodarstvenikov, da bo v četrtek, dne 19. marca 1959 ob 16.30 uri v klubskih prostorih Kranj, Prešernova ulica 11/1 predavanje

O AKTUALNIH PROBLEMIH TRGOVINE

Predavanje bo imel tovariš Košmelj Miran, državni sekretar za blagovni promet LRS, v obliki odgovorov na že postavljena vprašanja.

Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo predavanja.

Uprava Kluba

Smrt zaslužnega moža

Na rateško-planiškem pokopališču smo 7. marca pokopali uglednega, po vsej Gornjesavski dolini poznanega, 74-letnega Ratečana — Antona Kavalarja.

Pokojnik je bil vesten, marljiv in napreden kmet. Med nemško okupacijo so aretirali njegovega starejšega sina Antona kot pristaša OF in ga odpeljali v zloglasne Begunje; izgubil je tudi najmlajšega sina Bogomila, **ki je** kot borec za svobodo slovenskega naroda padel na Krasu.

V svoji globoki vnemi za procvit in blagor svoje vasi se je zavzel, da so v Ratečah zgradili mlekarno, gradil je nov vodovod in speljal kanalizacijo po vasi — dela, ki še niso končana, in jih bo moral mlajši rod nadaljevati in dokončati.

NESREČE

KONJA JE PRIVEZAL ZA AVTO

V četrtek ob pol treh popoldne je kmet Jerc Joža z Luž št. 6 privezal svojega konja, vpreženega v voz - zapravljivček na desno stran tovornega avtomobila S-3414, last podjetja »Klasje« Kranj, ki je parkiral pred mlinom v vasi Breg. Šofer tovornega avtomobila Bozo Mihelič tega ni opazil, zato je, kot običajno, odpeljal. Peljal je približno 10 metrov daleč in vlekel konja z vozom za seboj. Potem pa je voz z desnim kolesom zadel v kup zloženih desk, zaradi česar se je vrv, s katero je bil konj privezan, strgala. Konj je dobil po rebrih na levi strani le manjšo prasko. Po izjavi kmeta Jerca je škode za približno 3000 dinarjev.

NESREČA PRI PREHITEVANJU

Po cesti I. reda proti Radovljici in Lescam se je v sredo ob 9.30 uri peljal z avtomobilom »Fiat 600« Andrej Dolinar z Jesenic. Ko je peljal mimo odcepa za Radovljico, se je pri prehitevanju kolesarja hotel umakniti, pri tem pa ga je zaneslo, zadel je v obcestni kamen in se prevrnil. Telesnih poškodb ni bilo, škodo na avtomobilu pa cenijo na približno 50.000 dinarjev.

Z AVTOM V HIŠO

Avto kamniške pekarne, s katerim prevažajo kruh, se je v Maistrovi ulici zaletel v vogal hiše na križišču Ozke ulice. Avto je utrpel precejšnjo škodo.

RAZPIS

Na podlagi 33. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih FLRJ razpisuje razpisna komisija OA Iskra naslednja delovna mesta:

1. **Zdravnik splošne prakse** z opravljenim strokovnim izpitom in po možnosti z nekaj prakse v obratni ambulanti.
2. **Stomatolog ali zobar** z nekaj leti prakse.
3. **Nižji zdravstveni tehnik** — zobna asistenca. Temeljna plača po uredbi, položajna plača po Pravilniku OA Iskra.

Pravilno kolkovane prošnje naslovite na obratno ambulanto Iskra Kranj do vključno 15. aprila 1959.

Obratna ambulanta Iskra Kranj

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri »ISKRI«, tovarni elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj razpisuje delovna mesta za:

1. **Konstrukter — strojni tehnik za instalacijski material** in nizkonapetostna industrijska stikala. Zaželjena je praksa na tem področju, ni pa pogoj za sprejem.
2. **Elektrotehnik za razvojna dela** na področju nizkonapetostnih stikal. Zaželena je praksa, ni pa pogoj za sprejem.
3. **Medicinska sestra ali bolničarka** z večletno prakso za delo v industrijski ambulanti podjetja.

Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite personalnemu oddelku podjetja vključno do 31. marca 1959.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ, št. 52-644/57) razpisuje mesto

UPRAVNIKA

Komunalnega podjetja »VODOVOD« Kranj

Ponudniki za razpisano delovno mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Gradbeni tehnik za nizke gradnje s 5-letno prakso,
2. Visokokvalificirani vodovodni instalater z najmanj 10-letno prakso v tej stroki.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje, kolkovane z 180 din državne in 90 din občinske takse, s priloženim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanji zaposlitvi, je dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 31. marca 1959.

Trgovsko pomočnico za tekstilno stroko sprejmemo takoj — Pismene ponudbe poslati na Trg. podjetje „Elita", Kranj, P. p. 102

Šport šport

Sodnik odločil tekmo

Maribor : Triglav (Kranj) 3 : 1 (0 : 0)

Maribor, 15. marca.

Tekma slovenske conske lige — Igrišče Maribor — Gledalcev 2000 — Tekmo sodil Gvardjančič iz Ljubljane

Tekmo, ki je bila hitra in ostra, je v drugem polčasu odločil v korist Maribora pravzaprav sodnik Gvardjančič, ker v 61. minuti ni izključil iz igre igralca Maribora Pirca, čeprav je le-ta napravil prekršek nad vratarjem Triglava Dagarinom. Minuto nato pa je brez predhodnega opomina izključil za neznaten prekršek iz igre igralca Triglava Brezarja. Igralci Triglava, ki so bili že tako zmedeni zaradi nesrečno prejetega gola v 60. minuti, so po tej sodnikovi napačni odločitvi še bolj popustili in v 66. minuti je Vidic že drugič potresel mrežo Triglava. V 70. minuti je sodnik zaradi dozdevnega prekrška prsodil 11-metrovko v korist Maribora. Le-to je realiziral Pirc. Ko pa je bil nekaj minut pozneje Mihelčič iz Kranja zrušen v kazenskem prostoru Maribora, je sodnik prisodil samo kot v korist Triglava. V 83. minuti je Mihelčič na predložek iz kota dosegel častni gol za Triglav.

V prvem polčasu je igra potekala v glavnem na sredini igrišča. Terensko so bili Mariborčani nekoliko boljši, pred vrati pa so bili igralci Triglava nevarnejši, saj so izsilili kar tri kote, medtem ko so Mariborčani streljali le enega. Po odmoru so bili igralci Triglava v prvih minutah igre celo v premoči. V enem izmed napadov Triglava je Brezar I. zadel prečko. Po zgoraj omenjeni sodnikovi odločitvi pa je igra zgubila na lepoti, saj so se morali igralci Triglava vse do 84. minute, ko je sodnik končno izključil tudi Pirca, samo braniti.

V vsakem primeru igralci Triglava zaradi neobjektivnega sojenja niso mogli izbojevati boljšega rezultata. -lk

Branik (Marinor) : Jesenice 2:1 (0:1)

TESNA ZMAGA BRANIKA

Jesenice, 15. marca.

Igrišče Jesenic, vreme sončno in ugodno za igro. Gledalcev okoli 400. Strelci golov — za Branik v 61. in 77. minuti Cekov, za Jesenice pa v 37. minuti Hribar. — Sodnik Vili Aljančič iz Ljubljane.

Za današnje srečanje med Branikom iz Maribora in Jesenicami je vladalo na Jesenicah veliko zanimanje. Favorit je bil vsekakor Branik, ki je tudi zmagal. Začetni udarec so imeli igralci Jesenic in takoj prešli v napad. Že druga minuta bi bila lahko usodna za Branik, vendar Jeseničani dobre situacije za gol niso izkoristili. Prvih 15 minut je bila igra povsem enakomerna, kmalu zatem pa so Jeseničani prevzeli pobudo v svoje roke, tako, da je Branik le s težavo odbijal njihove napade. V 37. minuti je nastala pred golom Branika velika gneča tako, da je bil fauliran srednji krilec Jesenic in sodnik Aljančič je dosodil 11-metrovko, ki jo je realiziral Hribar. Jesenice so tako prešle v vodstvo z 1:0. V drugem delu igre so imeli besedo Jeseničani le nekaj minut v začetku in so nato zaradi pomanjkanja kondicije popustili. To so Branikovi igralci izkoristili, prevzeli pobudo ter popolnoma nadigrali Jeseničane. V 61. minuti je leva zveza Branika — Cekov izenačil in v 77. minuti povedel isti igralec Branik v vodstvo in s tem tudi postavil končni rezultat 2:1.

M. Ž.

KEGLJANJE

CONSKA LIGA

Kranj, 15. marca.

V okviru zahodne conske lige sta nastopili danes na kegljišču Triglava ekipi Ilirije iz Ljubljane in Bratstva iz Hrastnika v disciplini 6 krat 200 lučajev mešano. Doseženi so bili naslednji rezultati: Ilirija 4710 kegljev (Ahlin 828), Bratstvo 4361 kegljev (Mlakar 744).

L. S.

NAMIZNI TENIS

FINALE EKIPNEGA PRVENSTVA LRS V NAMIZNEM TENISU BO NA JESENICAH

V soboto, 21. in v nedeljo, 22. marca bo na Jesenicah finale ekipnega prvenstva v namiznem tenisu za leto 1959, ki bo določil ekipnega prvaka Slovenije. Nastopilo bo 8 ekip; Ljubljana in Odred kot člana I. zvezne lige; Jesenice, Triglav in Maribor pa kot člani II. zvezne lige. Poleg omenjenih se bodo borile tudi za ostala tri mesta številne ekipe in sicer s predtekmovanji. Doslej so bile najuspešnejše ekipe Fužinarja iz Raven, Mladosti iz Kranja in Partizana iz Škofje Loke. Po dosedanjih uspehih sodeč bo letošnji slovenski prvak ekipa Ljubljane v postavi Tomažič, Kern in Zajc, medtem ko so ekipe Triglava, Odreda, Maribora in Jesenic zelo izenačene in je težko predvideti njihov vrstni red. Jeseničani lahko računajo na dober plasman, če jim bo uspelo ponoviti podvig iz tekmovanja v zvezni ligi. Igre obetajo biti zelo ostre in napete, zato pa tembolj zanimive in bodo ljubitelji bele žogice lahko prišli na svoj račun.

U.

Bavdek zmagovalec

Pretekli teden je bilo v prostorih Šahovskega društva Kranj končano letošnje prvenstvo Kranja. Na turnirju, ki je bil tokrat nekoliko slabši kot pretekla leta, je sodelovalo 11 igralcev, in sicer: 1 mojstrski kandidat, 5 prvokategornikov, 3 drugokategorniki in 2 tretjekategornika.

Prvenstvo je osvojil, kot je bilo pričakovati, mojstrski kandidat Srdjan Bavdek. Njegova zmaga ni bila nikoli vprašanje, saj je vseskozi vodil na tabeli. Za njim so trije prvokategorniki: Misjak, Kavčič, Pogačnik. Misjak in Pogačnik sta letos zelo dobro zaigrala, medtem ko Kavčič že vsa zadnja leta zaseda na klubskih prvenstvih izredno dobra mesta. Uvrstitev mladega Prelovška na 5. mesto je vsekakor veliko presenečenje. Prelovšek je igral od kola do kola zrelejše in še mnogo obeta. Oba prvokategornika Čopič in Fajon sta imela tokrat veliko smolo. Šimič in Koren nista pokazala nikakršnega napredka. Na turnirju se je pokazala tudi nediscipliniranost in svojeglavost nekaterih igralcev. Zanimivo je tudi to, da je bil turnir zelo borben, saj je odstotek remijev presenetljivo majhen. Prvi štirje plasirani imajo vstop na prvenstvo Gorenjske, ki bo aprila v Kranju. Na tem turnirju bodo sodelovali igralci iz Kranja, Jesenic, Škofje Loke in Radovljice.

Rezultati: 1. Bavdek 8,5; 2.—4. Misjak, Kavčič, Pogačnik po 7,5; 5. Prelovšek 6; 6. Čopič 4,5; 7.—8. Berčič in Fajon po 4; 9. Koren 3; 10. Šimič 2,5 in zadnje mesto Šorli brez točke. rr

Novinarji na smučarskem tekmovanju v Zakopan h na Po'jskem

V torek, 17. marca, bo odpotovala skupina naših novinarjev na tradicionalne mednarodne smučarske tekme poklicnih novinarjev v Zakopane na Poljsko. Tam se bodo pomerili s kolegi iz 14 ali 15 držav v slalomu in veleslalomu. Letos pričakujejo tudi prvič udeležbo novinarjev - smučarjev iz vzhodnih dežel, med drugim Madžare, Čehe in Ruse. To bo že V. mednarodno srečanje poklicnih novinarjev, ki ima razen športnega tudi pomembno družabno vlogo. Na teh tekmah se zbere vsako leto lepo število novinarjev iz skoraj vseh evropskih dežel, pa tudi ameriški novinarji, akreditirani v evropskih prestolicah.

Del naše novinarske reprezentance na lanskem tekmovanju v Bayrischzellu.

Že na dosedanjih prireditvah so novinarji navezali prisrčne stike in izmenjali izkušnje, kar jim prav gotovo koristi pri poklicnem delu. Jugoslovanski novinarji so doslej sodelovali na vseh tekmovanjih in nas častno zastopali. Na III. tekmovanju, ki je bilo pri nas predlanskim, v Kranjski gori, so bili prvi, lani v Bayrischzellu v Zap. Nemčiji pa drugi. Kako bo letos, je težko reči. Zima našim smučarjem ni bila naklonjena, pa tudi novinarjem ne. Na 3-dnevnih pripravah na Vršiču so sicer pokazali napredek napram lanskemu letu, vendar jim manjka kondicije in boljših priprav. Želimo jim srečno pot in kar največ uspeha. -k

Vzhodni Nemci v Kranju

V sredo je bil v Kranju spet kvaliteten mednarodni kegljaški dvoboj. Ženska in moška ekipa kranjskega Triglava se je srečala z Einheitom iz Vzhodne Nemčije. V moški ekipi Einheita nastopajo tudi člani državne reprezentance, ki je lani osvojila svetovno prvenstvo. Med tekmovalci je tudi eden najboljših kegljačev na svetu Luther, ki je pred kratkim dosegel na tekmovanju v Dresdenu rezultat 1002 kegljа, kar je neuraden svetovni rekord.

Zato je razumljivo, da je zlasti za dvoboj moških ekip veljalo precejšnje zanimanje. Prostor za gledalce je bil v resnici nabito poln vnetih navijačev kranjskih kegljačev, ki tudi tokrat niso bili razočarani. Ženska ekipa Triglava ni imela dosti upanja na zmago, saj so Nemke v Ljubljani dosegle odličen rezultat. Kranjčanke so dvoboj izgubile za 53 kegljev, najboljša pa je bila Rozmanova s 393 kegljі.

Moška ekipa je nastopila oslabljena, brez Starca, kljub temu pa je bilo pričakovati, da bodo gostje imeli precej opraviti z domačini. Prva dva tekmovalca Einheita sta povedla za 27 kegljev, Lado Ambrožič in Žiberna sta to razliko nadoknadila in celo prinesla prednost Triglavu za 33 kegljev. Največje zanimanje je bilo za nastop zadnjih 4 tekmovalcev, ko je za Einheit nastopil Luther, za Triglav pa Martelanc. Pričakovali smo ostro borbo med najboljšima tekmovalcema obeh ekip. »Mato« je že v začetku krepko potegnil in pustil Luthra, ki tokrat ni imel svojega dneva, precej za seboj. Tudi ekipno so Kranjčani dosegli zelo dober rezultat in prehiteli goste za 74 kegljev. Pripomniti pa je treba, da je bil to že četrti nastop Einheita v petih dneh, kar je nedvomno precejšen napor. Gostje so bili že utrujeni, kar se je poznalo tudi na rezultatih.

Rezultati: ženske: Einheit 2252 (Schmidt 377, Weidensdörfer 385 Ulbricht 372, Ettelt 379, Kluger 377, Horn 362), Triglav 2199 (Čadež 381, Engelman 334, Mihelič 352, Stopar 376, Rozman 393, Kavčič 363): — moški: Triglav 5000 (Turk 804, Kordež 831, Žiberna 849, Ambrožič Lado 820, Miro Ambrožič 808, Martelanc 888), Einheit 4926 (Schulze 847, Vogelsgang 815, Töppel 787, Wasner 822, Luther 828, Körner 827).

L. S.

ZADNJA STRAN

GLEDALI BOMO...

ameriški kinoskopski barvni film LJUBI ME, ALI PUSTI ME, ki ga je zrežiral Charles Vidor. Film se odlikuje po nepotvorjeni dramatičnosti v zgodbi, ki je ovita v venec dvanajstih popularnih pesmi, ki so nerazdružno povezane v resnično zgodbo o slavni igralki in pevki Ruth Etting. Vlogo pevke bo posredovala Doris Day. — »Ljubi me, ali pusti me« je zgodba o revnem dekletu, ki jo je sebični in stremuški gangster dvignil do vrtoglave slave iz zakotnega bara na deske brooadwayskih gledališč, ne zaradi dekletovega talenta, temveč zavoljo sebe, da si je zdravil svoj kompleks manjvrednosti. Film je toliko zanimivejši, ker združuje v sebi ravnotežje med zabavnim filmom in umetnino. Po sodbi svetovne filmske kritike pomeni film umetniški in pevski vzpon, ki ga je dosegla priljubljena filmska zvezda Doris Day.

Jeseničani veseljaki - Bohinjci korenjaki

V okviru 90-letnice jeseniške železarne pripravlja prof. dr. Ivan Mohorič posebno zgodovino o nastanku in razvoju železarstva v tem kraju od prvih začetov do današnjih dni. Iz njegovih osnutkov povzemamo nekaj ugotovitev.

Jeseničani so neugnani veseljaki. Tako pravi neko poročilo z Jesenic iz druge polovice 18. stoletja, ki ga je napisal tamkajšnji rudarski sodnik. Zaradi veseljaštva in drugih neubogljivih prestokov so morali delavce kaznovati. Iz poročila 22. julija 1775. leta je razvidno, da so takrat predlagali kar 4 kovače na Savi za kazni po 25 udarcev.

Takrat je bil kaznovan tudi neki Luka Stroja s 14 dnevi zapora in 50 udarci. Z 8 dnevi zapora in 20 udarci so bili kaznovani tudi Valentin Lednek, Josip Svetinc in Vergelj. Vsi ti so, kot je omenjeno, zasmehovali oblast in ponočevali. Zaradi podobnih neugnanosti sta bila kaznovana tud neki Jakob in Andrej Škanta s 4 dnevi zapora in 20 udarci. Samo Jožeta Jegliča, čeprav so mu dokazali iste »grehe«, so obsodili samo na 10 palic, in sicer zato, ker ni bil sam tak neugnanec, marveč je le zašel v tako slabo družbo.

Isti sodnik pa je tudi razočaran poročal o uspehih teh kazni. »Delavci so kazni sprejeli preveč s posmehom in zabavo«, pravi on. »Nekateri pa so odšli na kmete in tam delajo ter pravijo, da jim rudarsko sodišče nima nič kaj ukazovati in jih kaznovati.«

V opisovanju ljudi in delavcev pa pravijo, da so posebno zdravi, močni in krepki delavci iz Bohinjske doline. Iz zapiskov devetnajstega stoletja sledi, da Bohinjci do francoske okupacije niso poznali kave. Tudi kadili so malo.

—l. c.

Zreb je odločil

Prvo nagrado — žensko kolo — je žreb odločil, da dobi Fani Fende iz Nakla 77. 2. moško kolo — Peter Jenko, Potoki 3, Komenda; 3. radijski sprejemnik — Aleš Potočnik, Selca 3; 4. Električna peč — kalorifer — NIKO Železniki, Florijan Koželj, Šutna 13 p. Kamnik; 5. 7-dnevni pension v grandhotelu Toplice Bled — Francka Petek, Šempetrska 49, Kranj; 6. mizica in trije rex stoli, Tovarna upognjenega pohištva Stol Duplica, Kamnik — Mici Markelj, Otoče 3 p. Podnart; 7. sobna komoda, trg. podj. »Murka« Lesce — Alojz Prosen, Šenčur 195 (»Murka« Lesce nudi vsem cenjenim odjemalcem sobno in kuhinjsko pohištvo, tapetniške izdelke ter v svojih poslovalnicah špecerijsko blago, manufakturno blago, konfekcijo, radio sprejemnike, šivalne stroje vseh vrst, kolesa, cement itd.); 8. blago za hubertus, »Sukno«, Zapuže pri Begunjah — Janez Tomažin, Topolje 2, Selca; 9. ležalna blazina — zračna, »Sava« Kranj — Franc Plevel, Križ 28 p. Komenda; 10. 5-dnevni pension v hotelu Jelovica Bled — Manca Bukovnik, Hotemože 26, Preddvor; 11. pol kub. metra gradbenega lesa — Šipek Kamnik — Janez Kozina, Staretova 11, Kranj; 12. odeja, tovarna prešitih odej in tapetništvo »Odeja« Škofja Loka — Aleks Grilc, Murova 3, Jesenice; 13. kolekcija gumbov, Modelit Kamnik — Franc Smukavec, Hrenovca 1, Jesenice; 14. 25 kg žičnikov Železarna Jesenice — Janez Kranjc, Koroška 56, Tržič; 15. moški čevlji — Gorenjka Kranj — Alojz Cebašek, Trboje št. 55 p. Smlednik; 16. moški čevlji — Planika Kranj — Anton Križaj, Hafnerjeva 22, Kranj; 17. tapecirani stol — Tapetništvo Radovljica — Anton Eržen, Dol 9, Medvode; 18. ženski čevlji — Planika Kranj — Alojzija Jenko, Trboje 14, Smlednik; 19. ženski čevlji — Gorenjka Kranj — Ivan Štular, Strahinj 69, Naklo; 20. moški čevlji — Planika Kranj — Alojz Preželj, Lepence 1, Boh. Bistrica; 21. zložljiva mizica — Roleta Kranj — Terezija Šunkar, Predoslje 28, Kranj; 22. 1 tona premoga — Kurivo Kranj — Franc Dolinšek, Sv. Lenart 4, Cerklje; 23. krojena ženska jakna — Gorenjska oblačilnica Kranj — Marija Žemva, Zasip 33, p. Bled; 24. otroški čevlji — Gorenjka Kranj — Janez Jenko, Trboje 43 p. Smlednik; 25. blago za jutranjo haljo — Tiskanina Kranj — Janez Blažin, Gorjuše 7, Boh. Bistrica; 26. dinamo za kolo — Iskra Kranj — Janez Pičman, v. p. 9740/A Tuzla; 27. dinamo za kolo — Iskrua Kranj — Frančiška Bratkovič, Drulovka 14, Kranj; 28. grelna blaniza — Elektrotehnično podjetje Kranj — Ciril Pahor, Cesta Kokrškega odreda, blok 1 GG Kranj; 29. okovje za smuči — Plamen Kropa — Tone Negušar, Dražgoše 54, Železniki; 30. garnitura vzmeti za posteljno žimnico, Železarna Jesenice — Valentin Cimprič, Kokrica 145, Kranj; 31. koža galanterijskega svinjskega usnja — Tovarna usnja Kamnik — Alojzija Taler, Zg. Sorica 23; 32. klobuk — Šešir Škofja Loka — Ivan Stroj, Podbrezje 90, Duplje; 33. blago za žensko obleko — Tiskanina Kranj — Hilda Rakovec, Sp. Besnica 27; 34. blago za žensko obleko — Tiskanina Kranj — Jože Rožman, Grahovše 16, Tržič; 35. otroške sani, Oprema Kranj — Nace Marčun, Sp. Duplje 48; 36. blago za spalno obleko — Tiskanina Kranj — Jože Jeraj, vojna pošta 5102/12-A-1 Karlovac; 37. blago za spalno obleko — Tiskanina Kranj — Franc Oblak, Log 21 Škofja Loka; 38. kolekcija pralnih sredstev — Oven Kranj — Marija Košnjek, Jezerska 89, Kranj; 39. frotirka in kravata — Svilanit Kamnik — Mirko Lasnik, Savsko nabrežje 20, Jesenice; 40. šunka — Mestna klavnica Kranj — Jaka Grošelj; Cesta na Golnik 10/a Kranj; 41. torta — Mestna slaščičarna in kavarna Kranj — Janez Polajnar, Savska 20, Kranj; 42. hladna ondulacija — Mestna brivnica Kranj in ženske perlon nogavice — Almira Radovljica — Katarina Rajgelj, Pot v Rovte 19, Javornik; 43. hladna ondulacija — Mestna brivnica Kranj in ženske perlon nogavice — Almira Radovljica — Anton Zupan, Zaloše 8, Podnart; 44. servis za liker s podstavkom — Železnina Radovljica — Lovro Zupan, Jezerska 140, Kranj; 45. plašč in zračnica za kolo — Sava Kranj in dve škatli Modelit Kamnik — Janez Bernik, Pot N. Otmarja 5, Javornik; 46. plašč in zračnica za kolo — Sava Kranj — Marija Ušlakar, Trstenik 30, Golnik; 47. dve sekiri — Tovarna kovanega orodja Kamnik — Franc Pokljukar, Naklo 49; 48. ena sekira in dva kladiva — Tovarna kovanega orodja Kamnik — Jože Oman, Godešič 18, Škofja Loka; 49. tri steklenice olja, Oljarica Britof pri Kranju in pepelnik ter majolika — Keramično kemična industrija Kamnik — Valentin Piber, Mlino 89, Bled; 50. tri steklenice olja — Oljarica Britof in pepelnik ter majolika — Keramično kemična industrija Kamnik — Janez Švab, Bistrica 13, Tržič; 51. namizni prt — Tovarna čipk in vezenin Bled — Mirko Ambrožič, Partizanska 10, Kranj; 52. ljubljanska salama — Meso Kamnik — Vilko Papler, Vodopivčeva 7, Kranj; 53. salama — Mesarija Naklo — Lojze Mrak, Podkoren 33, Kranjska gora; 54. ogledalo — Ruda Hlebš, Kranj — Janko Košir, Tenetiše 26, Golnik; 55. ogledalo — Steklarstvo Kranj, in steklenica slivovke — Gostilna pri Potočniku, Bistrica — Ivanka Jezeršek, Stara Oselica 18, Gorenja vas; 56. 5 steklenic vina — Vino Kranj — Franc Auser, Gozdna uprava, Planina pri Sevnici; 57. 5 steklenic vina — Vino Kranj — Blaž Orehar, Bela 27, Preddvor; 58. steklenica likerja in steklenica malinovca — Vino Kranj — Franc Masten, Britof 73, Kranj; 59. steklenica fruškogorskega bisera in 2 buteljki — restavracija Dom Kamnik — Frančiška Potočnik, Papirnica 12, Škofja Loka; 60. 3. steklenice vina — Evropa Kranj — in dve buteljki vina — restavracija Planika Kamnik — Stane Murnik, Velesovo 47, Cerklje; 61. steklenica scherry vina, Delikatesa Kamnik in steklenica likerja, gostilna pri starem Mayerju Kranj — Štefan Fabjan, Zg. Besnica 41; 62. steklenica likerja in buteljka vina — restavracija Jelen Kranj — Julka Gaser, Ravne 2, Boh. Bistrica.

Vse izžrebance opozarjamo, da morajo nagrade dvigniti pri upravi »Glasu Gorenjske« do vključno 30. aprila letos.

Zločincem se obetajo slabi časi

Zahodnonemška policija je v Stutgartu izročila v poizkusno obratovanje mrežo policijskih obveščevalnih točk, ki so s centralo v zvezi preko ultrakratkovalovnih oddajnikov.

Na številnih točkah v mestu so postavljene omarice, ki jih je izdelala nemška firma Lorenz. Kdor želi hitro zvezo s policijo, razbije šipo, ki zapira okence, pritisne na gumb in že govori z dežurnim častnikom.

Ta ima na svoji delovni mizi priključke za vse službene avtomobile, ki patruljirajo po mestu. Z ultrakratkovalovnim oddajnikom lahko vsak čas doseže vsakega od njih in ga napoti na lov za kršilcem zakona

Naprava je izredno dobro urejena. Vsako prijavo avtomatično registrirajo magnetofonski aparati, dežurni častnik pa lahko, če je sila, z enim samim pritiskom na gumb doseže vse policijske avtomobile, vse policijske postaje v mestu, kriminalistično policijo, železniško policijo, deželno kriminalistično upravo in deželno policijo. Seveda je v zvezi tudi z gasilci in reševalno postajo. Tako lahko z nekaj besedami požene ogromen varnostni aparat, ki bo pač še marsikateremu nepridipravu prekrižal račune...

ROMAN II. del 12

VIGENCI

Mimi Malenšek Konič

Njegov denar je ležal v kranjski in radovljiški hranilnici nekaj ga je naložil celo v Ljubljani in gotovine je bilo toliko, da bi mu ne moglo zmanjkati, čeprav bi vse leto ne dobil kupca za svoje blago. Razen tega pa ima tudi Ana svoj denar in Pavle dediščino po stricu Filipu. Bogat je, zelo bogat. Filip Hetori mu niti do kolen ne seže! Celo s Španom bi se mogel kosati. Španima res večje podjetje, zato pa ima kopico otrok. To pomeni izplačila in premoženje se bo razdelilo. Pri Gašperinu ne bo nikomur treba dajati dote in če še Pavla bogato oženi, bodo Gošperinovi prvi v trgu. S starim Herderjem je že nekoč mimogrede govoril zaradi Hele in Herder ni odbil. Vse je kazalo, da bo voz tekel gladko, samo ko bi ne bilo Družbe.

Spravil je denar, knjižice in računsko knjigo nazaj v blagajno in jo zaklenil. Vrnil se je k mizi in potegnil k sebi časnik. Na zadnji strani je spet in spet prebiral veliki oglas, ki mu že ves dan ni dal miru:

Kroparska žebljarska zadruga, družba z o. j.
nudi svojim odjemalcem blago v priznano najboljši kakovosti!
Prodajamo na debelo in drobno!
Pri večjih naročilih popust!

Spet in spet je preletel oglas, ki ga je znal že na pamet, vse do dvakrat ponovljenega: Se priporočamo! in znova si je ogledoval sliko Španove fužine in Hetorijevih vigencev na spodnjem robu oglasa. Pod sliko je bilo z drobnimi črkami natisnjeno:

Naše ime jamči za kakovost!

To je Filipov domislek, je srdito pomislil Dominik. Noben Jud ni tako zvit kot on! Toda končno bo le moral odnehati!

S sunkovito, sovražno kretnjo je odrinil časnik. Vstal je, si pokril klobuk in vrgel čez ramo lovsko dvocevko. S težkimi, malone trudnimi koraki je odšel iz hiše. Moral je v gozd, čutil je, da se doma ne more umiriti.

Počasi je šel čez trg. Kovači so stali pred hišami, ženske so sedele na hišnih pragih in pestovale otroke. V cerkvi je zvonilo k večernicam. Prve starke so se trudno vzpenjale v klanec. Potem je srečeval mlade ljudi, ki so bili namenjeni k popoldanski prireditvi v šoli. S stene Rogovilčeve hiše ga je pozdravil lepak v narodnih barvah. Mimogrede je prebral, da bodo igrali »šaloigro s petjem Matiček se ženi.« Dominik je nejevoljno pogledal proč. Same neumnosti!

Slabe volje je šel naprej. Srečal je dva berača s polnima bisagama. Domislil se je, da je v Naklu semenj. Berači bodo zdaj imeli dobro žetev, ker bodo po vseh vaseh semnji. Za nakelskim bo prišel podbreški, nato okroglanski, o šmarnu kovorski in za njim ljubenski. Aha, in danes Pavle goduje! Zato je Ana ocvrla bobe. Skoraj bi bil pozabil! Se pravi, da ima fant že štiriindvajset let.

Pred Hetorijevo hišo je za trenutek presenečeno obstal. Nad vrati je visela čisto nova, zeleno prepleskana tabla z napisom:

Kroparska žebljarska zadruga, družba z o. j.

Čisto spodaj je opazil majhno belo napisno tablico: Pisarnica.

Naglo je šel naprej. Prekleta Družba ga vsepovsod preganja! Posmehljivo je pomislil, kako imenitno se mora zdeti Hetoriju, ker je mogel svojo lovsko sobo spremeniti v pisarno. Kakor bi bil kak odvetnik! Dobro bi bilo vedeti, ali je že vplačal svoj delež ali je ostalo samo na papirju! Šmitek bi morebiti vedel, ta vse izvoha! Dominik je že nameraval kreniti na Šmitkovo dvorišče, potem pa se je domislil, da bi ga Hetori utegnil videti in je šel naprej.

V hosti se je oddahnil, sedel in si prižgal cigareto. Mir, ki je dihal iz mladega bukovja, ga je upokojil.

Počakal bom, si je dejal. Doslej se še ni zgodilo nič posebnega. Če mi bo Družba začela odjedati naročila, bom že vedel, kaj mi je storiti. Samo zaradi oglasa in napisne table se ni vredno razburjati. Se bo že videlo, kako bo!

Zagledal se je v dolino. Pod njim je ležala Kamna gorica. Opazoval je znano podobo starega kovaškega naselja. Na svojih lovskih sprehodih se je rad ustavljal na tem mestu in gledal rojstno vas. Zadnja leta mu je bila spet bližja, kot nekoč. Dvajset let se ni zmenil zanjo, zdaj pa jo je gledal s tihim hrepenenjem. Lipnica, vigenci ob vodi, strehe hiš, ki niso bile tako tesno zgnetene, kot v Kropi. Rad se je spominjal, kje je tekal in kje brodil po vodi kot otrok. Da bi zatrl čustvo, si je rekel:

»Kaj neki bi bil imel, če bi bil ostal doma? Še manj kot nič! Kaj ima Štefan? In Tilda? Nobenemu ni dobro!«

Iskal je v kovaške bajte in našel sleme domače hiše. Tuja mu je postala — leta in leta že ni prestopil domačega praga, čeprav ga je pot večkrat zanesla v Kamno gorico. Sicer pa razen Štefana ni bilo nikogar domačih več pri hiši. Štefana je prejšnja leta imel rad, toda nekam upiralo se mu je, ko je videl, kako se mu družina množi in da živi malone v revščini. Zdaj ima menda že sedem ali osem otrok... Od brata so mu misli prebegnile k očetu. Umrl je nekaj let potem, ko se je Dominik priženil k Gašperinu. Na hitro ga je pobrala krvava griža, ki je razsajala tisto leto. Dominik mu ni šel za pogrebom. Ni mu mogel odpustiti, da ga je pustil na cedilu takrat, ko je najbolj potreboval denarja. Mati mu je umrla kmalu za očetom. zdelo se je, da jo je pobrala žalost za očetom in to je bilo nekaj, česar Dominik ni mogel razumeti. Saj je vendar vse življenje trpela zaradi njegove nasilnosti in zmeraj je obžalovala, da je prišla v Zgončevo hišo! Potem pa — kakor bi se privadila trpljenju in bi ne mogla živeti brez njega!